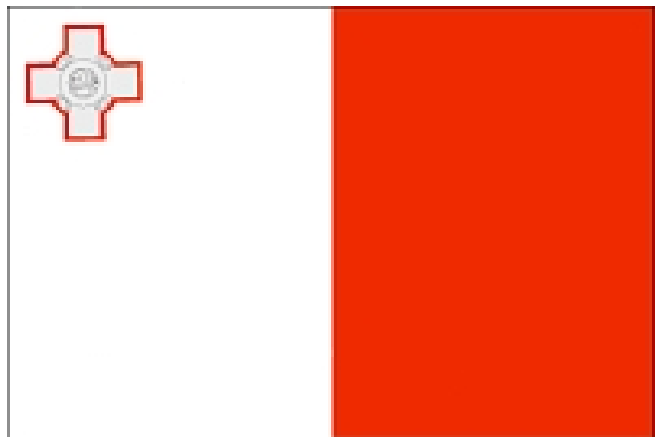

Agnieszka Gregorczyk

Grupa ORT1, dzienne, rok IV

Nr indeksu: 32624

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO MALTY

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
I. INFORMACJE OGÓLNE.....	4
1. INFORMACJE GEOGRAFICZNE.....	4
2. HISTORIA WYSPY.....	6
3. USTRÓJ I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY.....	8
4. GOSPODARKA.....	8
5. DEMOGRAFIA.....	9
6. KULTURA.....	10
7. OŚRODKI KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO.....	15
8. CIEKAWOSTKI.....	22
9. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA.....	24
II. RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ.....	25
1. RYNEK MALTY JAKO CZEŚĆ REGIONU ŚRÓDZIEMNOMORSKIEGO W MIĘDZYNARODOWYM RUCHU TURYSTYCZNYM.....	25
2. PRZYJAZDY TURYSTÓW NA MALTE.....	27
3. PROFIL TURYSTÓW PRZYJEŹDZĄCYCH NA MALTE.....	32
4. REGIONY NAJCZĘŚCIEJ ODWIEDZANE PRZEZ TURYSTÓW NA MALCIE.....	33
5. CELE PRZYJAZDÓW NA MALTE.....	34
6. ŚRODKI LOKOMOCJI WYKORZYSTYWANE W PODRÓŻACH NA MALTE.....	35
7. DŁUGOŚĆ POBYTU NA MALCIE.....	35
8. MIEJSCA ZAKWATEROWANIA.....	36
9. PRZYCHODY Z TURYSTYKI PRZYJAZDOWEJ.....	37
III. RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ.....	39
1. WYJAZDY ZAGRANICZNE MALTAŃCZYKÓW.....	39
2. WYJAZDY MALTAŃCZYKÓW WEDŁUG KRAJU PRZEZNACZENIA.....	40
3. SEZONOWOŚĆ WYJAZDÓW MALTAŃCZYKÓW.....	41
4. PROFIL TURYSTÓW WYJEŹDZAJĄCYCH Z MALTY.....	42
5. ŚRODKI LOKOMOCJI WYKORZYSTYWANE W WYJAZDACH.....	43
6. WYDATKI NA TURYSTYKĘ ZAGRANICZNĄ.....	45
IV. ZNACZENIE RYNKU MALTAŃSKIEGO DLA POLSKI.....	46
PODSUMOWANIE.....	49
SPIS ZDJĘĆ, OBRAZÓW, TABEL I WYKRESÓW.....	50
BIBLIOGRAFIA.....	52

Wstęp

Malta jest niesamowitym krajem o prężnie rozwijającym się rynku turystycznym. Te małe państwo, leżące na południe od Sycylii, swą atrakcyjnością dorównać może największym gigantom turystycznym Basenu Morza Śródziemnego. Jej kultura łączy w sobie zarówno wpływy włoskie i angielskie, jak i akcenty azjatyckie, co stanowi o egzotyce tego zakątka, mimo oczywistej przynależności do struktury europejskiej.

Jednakże, długo można by szukać w Europie miejsca podobnego, gdzie na tak małej przestrzeni znajdują się tak liczne ślady historii. Malta od czasów starożytnych po niedawną przeszłość, uchodziła za miejsce kluczowe w rejonie. Na listę jej zdobywców wpisywali się Fenicjanie i Kartagińczycy, Rzymianie i Grecy, Arabowie i rycerze Zakonu Świętego Jana, a także Francuzi i Anglicy. Wszyscy zostawili ślady swej obecności: w architekturze, kulturze, języku, czy w życiu codziennym.

To małe, niepodległe od 1964 roku państwo, o powierzchni dokładnie tysiąc razy mniejszej niż Polska jest kopalnią dziedzictwa i tradycji, kształtowaną latami przez historyczne uwarunkowania i zależności polityczne.

Te czynniki, w powiązaniu z dużą atrakcyjnością przyrodniczą wyspy, jej urokliwą lokalizacją i pięknymi widokami, stanowiły podłoże do znacznego rozwoju państwa, którego fundamentem stała się turystyka.

Wysoki rozwój przemysłu w zakresie usług turystycznych, daje podstawę do przeprowadzenia dokładnej analizy turystycznego rynku Malty, który z roku na rok staje się coraz bardziej dynamiczny i atrakcyjny dla dużej grupy podróżujących.

Celem pracy jest unaocznienie zarówno korzyści, jak i zmian negatywnych, generowanych przez działalność turystyczną w tym regionie. Pozwoli to na jednoznaczne określenie znaczenia i skutków tego rodzaju aktywności dla wyspy.

I. INFORMACJE OGÓLNE

Nazwa Malta, w oryginalnym brzmieniu: Repubblika ta' Malta, a w języku angielskim: Republic of Malta, pochodzi z języka fenickiego i oznacza „schronienie dla okrętów”.

Archipelag Maltański, którego powierzchnia wynosi 316 km², położony jest w środkowej części Morza Śródziemnego, nieco na wschód od Cieśniny Tunezyjskiej, rozdzielającej jego wody na część wschodnią i zachodnią, w odległości 93 km na południe od Sycylii, 290 km na północ od afrykańskiego wybrzeża, 1 826 km na wschód od Gibraltaru i 1520 km na zachód od egipskiej Aleksandrii. Położona znacznie dalej na południe niż antyczna Kartagina, Malta stanowiła najbardziej wysunięty ku brzegom Afryki bastion Europy. W skład Archipelagu wchodzi trzy zamieszkałe wyspy: Malta (246 km²), Gozo (67 km²) i Comino (2,6 km²) oraz bezludne wysepki: Cominotto, Filfla i Wyspy Św. Pawła.

Obraz nr 1: Mapa Malt

Źródło: www.moja-malta.pl

Geologicznie obszar ten stanowi przedłużenie trzeciorzędowej płyty południowosycylijskiej i leży na wspólnym z nią cokole szelfowym. Wyspy Maltańskie zbudowane są ze skał wapiennych, silnie zniszczonych na skutek procesów krasowych i denudacji. W krajobrazie Malty dominują niewysokie wzniesienia, opadające ku północnemu wschodowi i pocięte okresowo odwodnionymi dolinami.¹ Najwyżej położonym punktem wyspy jest Ta'Dmejrek (253m.n.p.m.). Północno-zachodnią część Malty pokrywa sieć równoległych uskoków, z których największy, tzw. Wielki Uskok, dzieli wyspę na dwie części. Linia brzegowa Malty wynosi 140 km i jest poprzecinana licznymi zatokami.

Klimat Wysp Maltańskich jest ciepłą i suchą odmianą klimatu śródziemnomorskiego. Charakteryzuje się więc łagodnymi i wilgotnymi zimami oraz upalnymi i suchymi latami. Średnia temperatura waha się od 14.1°C w zimie (listopad-kwiecień) do 32°C latem (maj-październik). Nasłonecznienie odpowiednio 6:46 godzin zimą i 10:11 godzin latem. Opady, przeważnie deszczu, pojawiają głównie w okresie zimy. Roczna suma opadów to 578mm. Przymrozki nie występują tu nigdy, ale zdarzają się gradobicia i gwałtowne sztormy. Lipcowe upały potęgowane są gorącymi wiatrami zwanymi sirocco, wiejącymi znad Afryki i wydatnie podnoszącymi wilgotność powietrza.

Tabela nr 1 Średni roczne opady i temperatury na wyspie

Miesiąc	Ilość godzin słonecznych	Opady [mm]	Temperatura [°C]		Temperatura wody [°C]
			max.	min.	
Styczeń	5.46	9.01	15.1	9.5	14.5
Luty	6.36	60.8	15.3	9.3	14.5
Marzec	7.33	44.7	16.5	10.2	14.5
Kwiecień	8.46	24.0	18.8	11.9	16.1
Maj	9.99	8.9	23.1	15.1	18.4
Czerwiec	11.23	3.8	27.4	18.6	21.1
Lipiec	12.15	0.9	30.2	21.2	24.5
Sierpień	11.36	8.8	30.6	21.8	25.6
Wrzesień	9.00	40.4	27.8	20.4	25.0
Październik	7.22	123.6	23.8	17.2	22.2
Listopad	6.5	76.8	20.0	13.9	19.5
Grudzień	5.20	100.2	16.6	11.1	16.7

Źródło: www.moja-malta.pl

¹ Pod redakcją Józefa Łaptosa, *Historia małych krajów Europy*, Wydawnictwo Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2002, str. 246

Malta, mimo swej atrakcyjności turystycznej, nie może poszczycić się występowaniem wysokich gór czy też lasów. Od wieków cierpi też na niedostatek słodkiej wody. Na Wyspach Maltańskich nie ma ani jednej rzeki czy jeziora. Występowanie krasowego podłoża, a także nierównomiernych opadów, powoduje, że wszystkie tamtejsze rzeki mają charakter okresowy, a nawet chwilowy. Również nieliczne strumyki, zasilane źródłami, wysychają w drodze do morza. W tej sytuacji, woda pitna czerpana jest przez Maltańczyków jedynie bezpośrednio ze źródeł lub ze studni głębinowych. Obecnie coraz więcej wody pitnej otrzymywane jest poprzez odsalanie wody morskiej.

Świat roślinny Malty jest niezwykle ubogi. Wyspa praktycznie pozbawiona jest lasów. Prawie dwie trzecie obszaru pokryte jest przez skąpe zarośla zawsze zielonych krzewów makii śródziemnomorskiej. Powierzchnia wyspy jest skalista, a tarasowe pola uprawne pokryte są warstwą mało urodzajnej gleby. Z wyjątkiem złóż soli i wapnia nie odkryto tutaj żadnych bogactw naturalnych czy minerałów. Fauna reprezentowana jest głównie przez ptactwo wędrowne, nietoperze czy krety.

2. Historia wyspy

Położenie Malty zawsze wpływało na jej historię, dzieli ona bowiem akwen morski na część wschodnią i zachodnią, trzymając straż nad przesmykiem między Sycylią a Tunezją. Ze względu na strategiczne położenie wyspa była w przeszłości obiektem zainteresowania wielu cywilizacji i mocarstw. Początki cywilizacji na Malcie sięgają aż 5000 lat p.n.e. gdy trafili tu, prawdopodobnie z Sycylii, pierwsi osadnicy. Około 800 roku p.n.e. zakładają na Malcie swoje osiedla Fenicjanie, a 300 lat później wyspę podbijają Kartagińczycy. W 257 roku p.n.e. ma miejsce pierwszy atak Rzymian, a w 218 roku p.n.e. Malta przechodzi pod władanie Imperium Rzymskiego.

W roku 60 n.e. u brzegów wyspy, na mieliźnie, rozbija się statek przewożący do Rzymu, jako więźnia św. Pawła. Apostoł przez trzy miesiące pozostaje na wyspie nauczając jej mieszkańców. W ten sposób Malta zostaje nawrócona na chrześcijaństwo.

W 395 roku po podziale Imperium Rzymskiego przechodzi pod władanie Cesarstwa Wschodniego ze stolicą w Konstantynopolu. Od 870 roku znajduje się pod rządami Arabów. W roku 1090 zostaje podbita przez Normanów, zaś później przyłączona do księstwa, a następnie Królestwa Sycylii. W 1530 roku cesarz Karol V przekazuje wyspę jako lenno wydalonemu z Rodos zakonowi joannitów (kawalerów maltańskich). 18 maja 1565 roku rozpoczyna się atak liczącej około 40 tys. żołnierzy armii Tureckiej. Obrońcom, w skład których wchodzi kilkuset rycerzy zakonnych, tysięczny oddział Hiszpanów i około

8 tys. ludności cywilnej, udaje się ten atak całkowicie odeprzeć. Dla uczczenia zwycięstwa, wielki mistrz zakonu joannitów Jean Parissot De La Valette wzniósł w 1566 roku miasto nazwane od jego nazwiska Valletta- obecną stolicę Malty.

W roku 1798 54 tys. flota francuska atakuje i zdobywa wyspę. Napoleon Bonaparte nakazuje rycerzom zakonu w ciągu trzech dni opuścić wyspę. Dwa lata później Maltańczycy wspierani przez wojska angielskie wypierają Francuzów i Malta przechodzi pod protekcję Wielkiej Brytanii. Zakończony w 1815 roku Kongres Wiedeński ustanawia Malte kolonią brytyjską. Strategiczna rola, jaką odegrała wyspa w czasie II Wojny Światowej, została doceniona, za co odznaczono ją Krzyżem Jerzego, który widnieje na fladze państwa.

Obraz nr 2, Mapa Europy z oznaczoną lokalizacją Malty

Źródło: www.wikipedia.pl

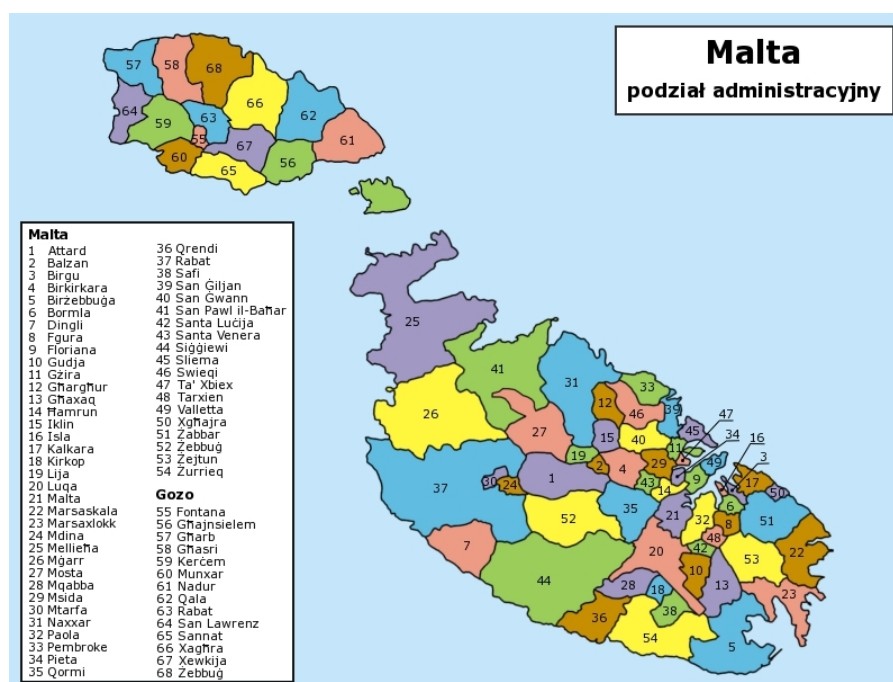
W 1947 roku Malta otrzymała autonomię wewnętrzną, a w 1963 ogłoszono powstanie Państwa Maltańskiego. Rok później Malta, jako członek brytyjskiej Wspólnoty Narodów uzyskuje pełną niepodległość. Podpisany zostaje też układ obronny z Wielką Brytanią, który zezwalał na utrzymanie na Malcie brytyjskich baz wojskowych. 13 grudnia 1974 roku proklamowana zostaje Republika Malty (Repubblika ta' Malta).

Malta jest między innymi członkiem ONZ oraz Wspólnoty Narodów. 1 maja 2004 roku wraz z Polską i 8 innymi krajami przystąpiła do Unii Europejskiej.

3. Ustrój i podział administracyjny

Malta jest republiką prezydencką z jednoizbowym parlamentem. Władza ustawodawcza należy do Izby Reprezentantów, która składa się z 65 deputowanych i 4 reprezentantów najsilniejszych partii. Według konstytucji z 1974 roku, głową państwa pozostaje prezydent, wybierany na pięcioletnią kadencję. Władza wykonawcza należy do rządu, na którego czele stoi mianowany przez prezydenta- premier.

W 1993 roku został ustanowiony podział administracyjny Republiki Malty. Powstało 68 samorządów, 54 na Malcie i 14 na Gozo (Comino należy tu do obszaru Gozo).

Obraz nr 3: Podział administracyjny Malty

Źródło: www.moja-malta.pl

4. Gospodarka

Malta jest krajem dość silnie zurbanizowanym. Ma to związek z szybkim rozwojem gospodarczym kraju w 2 połowie lat 80, który był skutkiem powiązań z Wielką Brytanią (między innymi: brytyjskie bazy wojskowe, przemysł metalurgiczny, stocznie remontowe). Obecnie podstawą gospodarki jest przemysł: włókienniczy, tytoniowy, spożywczy, elektrotechniczny oraz turystyka, uważana za główną gałąź rozwojową. Na charakter gospodarki Malty wpływa zarówno przeszłość kolonialna, jak i warunki naturalne. Ziemie orne zajmują ok. 30% powierzchni, w tym 10 km² terytorium jest nawodnionych.

Głównymi uprawami są: pszenica, jęczmień, tytoń i bawełna. Na tarasowych zboczach uprawiane są także plantacje oliwek, pomarańczy, migdałów, winogron czy fig. W hodowli dominują bydło, trzoda chlewna i drób. Rybołówstwo ma raczej znaczenie lokalne.

Według danych statystycznych w roku 2005 produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca wynosił 19,9 tys dolarów amerykańskich. Przemysł dostarcza 23% wartości PKB, usługi 74%, rolnictwo 3%; w usługach jest zatrudnionych 75% osób czynnych zawodowo (2003), w przemyśle i budownictwie — 22%, w rolnictwie — 3%.

Wartość eksportu wynosi 2,3 mld dol. USA (2005), a importu — 3,6 mld dol. USA. Dominuje eksport: maszyn i środków transportu, urządzeń elektronicznych, produktów chemicznych. Importuje się przede wszystkim produkty naftowe, maszyny, środki transportu, półprodukty oraz żywność. Głównymi partnerami handlowymi Malty są Włochy, Francja, Wielka Brytania i USA.

5. Demografia

Malta jest krajem jednolitym etnicznie i wyznaniowo. Maltańczycy stanowią 93% ludności, ponadto jedynie 2% Brytyjczycy. 95% społeczeństwa to katolicy, 1% - anglikanie. Występuje też wysoka przeciętna długość trwania życia: 77 lat mężczyźni i 81 lat kobiety i duża gęstość zaludnienia - 1273 osoby na km² (2004). W miastach mieszka 92% ludności — blisko połowa w miastach północno-wschodniej części wyspy Malta: Valletta, Birkirkara, Paola, Hamrun i Sliema, tworzących zespół miejski.

Tabela nr 2, Informacje demograficzne

2003 r.	
Liczba ludności	399 867
Ludność według wieku	
0 - 14 lat	19,5%
15 - 64 lat	67,5%
ponad 64 lata	13%
Wiek (mediana)	
W całej populacji	37,2 lat

Mężczyzn	35,6 lat
Kobiet	38,8 lat
Przyrost naturalny	0,73%
Współczynnik urodzeń	12,75 urodzin/1000 mieszkańców
Współczynnik zgonów	7,8 zgonów/1000 mieszkańców
Współczynnik migracji	2,34 migrantów/1000 mieszkańców
Rozrodczość	1,91 urodzin/kobietę

Źródło: www.wikipedia.pl

6. Kultura

Malta to połączenie kultur włoskiej, francuskiej, brytyjskiej i arabskiej. Symbolem Malty jest czerwony, ośmiokątny krzyż, oznaczający osiem boskich błogosławieństw. Dzięki działalności zakonu św. Jana do dziś krzyż ten jest oznaką niesienia pomocy na morzu i nie tylko.

Maltańczycy są społecznością bardzo religijną. Dzieje Apostolskie głoszą, iż św. Paweł rozbił swój statek u wybrzeży Malty, jednak to kawalerowie maltańscy zakorzenili katolicyzm na wyspie.

Dowodem religijności jest 365 katolickich kościołów i niezliczona ilość kapliczek, które stoją przy drogach, są wbudowane w ściany kamienic, znajdują się nawet w jaskiniach. Malta jest też jednym z niewielu miejsc gdzie można wysłuchać Mszy Świętej po arabsku.

Język maltański pochodzi z grupy języków semickich, składa się w około 60% z arabskiego, reszta to mieszanina włoskiego, angielskiego i francuskiego. Malta jest idealnym miejscem do nauki angielskiego, który obok maltańskiego jest drugim językiem oficjalnym tego kraju. Na Malcie można z powodzeniem połączyć kurs językowy ze słonecznymi wakacjami. Działają tu dziesiątki szkół językowych, a każdego roku wyspę odwiedza około 40 tys. uczniów z ponad 50 krajów.

Tabela nr 3, Święta państwowe na Malcie

Święta państwowe

Data	Nazwa polska	Nazwa maltańska	Nazwa angielska
31 marca	Dzień Wolności	Jum il-Helsien	Freedom Day
7 czerwca	Sette Giugno	Is-Sette Giugno	Sette Giugno
8 września	Matki Boskiej Zwycięskiej	Jum Il-Vitorja	Our Lady of Victories
21 września	Dzień Niepodległości	Jum I-Indipendenza	Independence Day
13 grudnia	Dzień Republiki	Jum ir-Repubblika	Republic Day

Źródło: www.wikipedia.pl

Dzień Wolności – 31.III 1979 roku ostatnie jednostki wojsk brytyjskich opuściły Maltę.

Sette Giugno - 7 czerwca 1919 roku wojska angielskie siłą stłumiły demonstrację w Valletcie, zginęły 3 osoby.

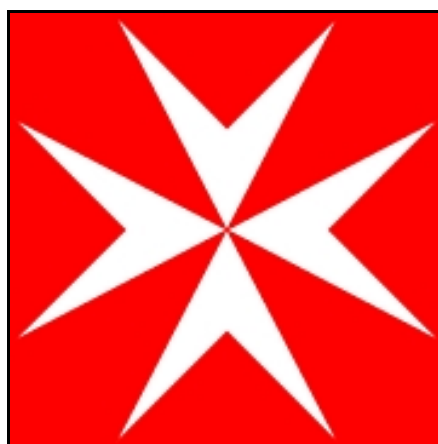
Matki Boskiej Zwycięskiej - 8 VIII 1565 roku wojska tureckie odstąpiły od oblężenia Malty.

Dzień Niepodległości - 21 września 1964 roku uzyskanie przez Maltę niepodległości.

Dzień Republiki - 13 grudnia 1974 roku proklamowana została Republika Malty¹

Obraz nr 4, Krzyż

Źródło: www.moja-malta.pl

maltański

malta.pl

¹ www.moja-malta.pl
Malta słynie z fest, czyli odpustów z parafii. W większości miast odbywają się one w patrona, chyba że data jest Święta te przygotowuje

dekoruje się kościoły, domy, ulice, organizuje się pokazy fajerwerków, przemarsze orkiestr, kramy ze słodyczami i zabawkami dla dzieci. W niedzielne popołudnie, z kościoła

hucznie obchodzonych okazji święta patrona i wiosek maltańskich weekend po dacie święta dokładnie określona. są bardzo skrupulatnie:

wyrusza procesja obnosząca figurkę świętego patrona, głównymi ulicami miasta. Większość odpustów ma miejsce w okresie od czerwca do września.

Tabela nr 4 Lisa odpustów na Malcie (Według nazwy miejscowości)

Miejscowość	Patron (wezwanie)	Data odpustu
Attard	Wniebowzięcie NMP	15 sierpnia
Balluta	NMP z Góry Karmel	Ostatnia niedziela lipca
Balzan	Zwiastowanie NMP	Druga niedziela lipca
Birgu (Vittoriosa)	św. Wawrzyniec	10 sierpnia lub niedziela po
Birkirkara	św. Józef robotnik	Pierwsza niedziela lipca
Birkirkara	św. Helena	18 sierpnia lub pierwsza niedziela po
Birżebbugia	św. Piotr w kajdanach	Pierwsza niedziela sierpnia
Bormla (Cospicua)	Niepokałane poczęcie NMP	8 grudnia
Burmarrad	Matki Boskiej Przenajświętszej	Niedziela przed 29 czerwca
Dingli	NMP	20 sierpnia lub pierwsza niedziela po
Fgura	NMP z Góry Karmel	Druga niedziela lipca
Fleur de Lys	NMP z Góry Karmel	Pierwsza niedziela lipca
Floriana	św. Publiusz	Trzecia niedziela po Wielkanocy
Għargħur	św. Bartłomiej	24 sierpnia lub pierwsza niedziela po
Għaxaq	Wniebowzięcie NMP	15 sierpnia
Guardamangia	NMP z Fatimy	4 lipca lub pierwsza niedziela po
Gudja	Wniebowzięcie NMP	15 sierpnia
Gżira	NMP z Fatimy	4 lipca lub pierwsza niedziela po
Hamrun	Niepokałane poczęcie NMP	Pierwsza niedziela lipca
Hamrun	św. Kajetan	Pierwsza niedziela po 7 sierpnia
Isla (Senglea)	Narodziny NMP	8 września
Kalkara	św. Józef	Druga niedziela lipca
Kirkop	św. Leonarda z Noblat	Trzecia niedziela września
Lija	Zbawiciel	6 sierpnia lub pierwsza niedziela po
Luqa	św. Andrzej	Pierwsza niedziela lipca
Manikata	św. Józef	Ostatnia niedziela sierpnia
Marsa	NMP Królowa	Ostatnia niedziela sierpnia
Marsa	św. Trójca	Niedziela po Zielonych świątkach
Marsaskala	św. Anna	26 lipca lub pierwsza niedziela po
Marsaxlokk	NMP z Pompei	Pierwsza niedziela sierpnia
Mdina	Nawrócenie św. Pawła	Ostatnia niedziela stycznia
Mellieħa	Narodziny NMP	8 września
Mġarr	Wniebowzięcie NMP	15 sierpnia
Mosta	Wniebowzięcie NMP	15 sierpnia
Mqabba	Wniebowzięcie NMP	15 sierpnia

Msida	św. Józef	Niedziela po 16 lipca
Naxxar	Narodziny NMP	8 września
Paola	NMP z Lourdes	Niedziela po 15 sierpnia
Paola	Chrystus Król	4 niedziela lipca
Qormi	św. Sebastian	3 niedziela lipca
Qormi	św. Jerzy	Ostatnia niedziela czerwca
Qrendi	Wniebowzięcie NMP	15 sierpnia
Rabat	św. Paweł	Pierwsza niedziela lipca
Safi	Nawrócenie św. Pawła	Ostatnia niedziela sierpnia
San Ġwann	NMP z Lourdes	Pierwsza niedziela sierpnia
Sigġiewi	św. Mikołaj z Bari	Ostatnia niedziela czerwca
Sliema	Jezus z Nazaretu i św. Dominik	Druga niedziela Wielkiego Postu i 3 niedziela lipca
Sliema	św. Grzegorz	Pierwsza niedziela września
Sliema	Niepokalone Serce NMP	Pierwsza niedziela lipca
Sliema	NMP Gwiazdy Morza	Niedziela po 18 sierpnia
St Julian's	św. Julian	Ostatnia niedziela sierpnia
St Paul's Bay	NMP Bolesnej	Ostatnia niedziela lipca
Santa Lucia	św. Pius X	21 sierpnia lub pierwsza niedziela po
Santa Venera	Santa Venera	Ostatnia niedziela lipca
Ta' Xbiex	św. Jan od Krzyża	Niedziela przed świętem Chrystusa Króla
Tarxien	Zwiastowanie NMP	Piąta niedziela po Wielkanocy
Valletta	św. Augustyn	Trzecia niedziela po Wielkanocy
Valletta	św. Dominik	Niedziela przed 4 sierpnia
Valletta	św. Paweł rozbitek	10 luty
Żabbar	NMP Łaskawa	Pierwsza niedziela po 8 września
Żebbuġ	św. Filip z Aggiri	Druga niedziela lipca
Żejtun	św. Katarzyna	Trzecia niedziela lipca
Żurrieq	św. Katarzyna	Pierwsza niedziela września

Źródło: www.moja-malta.pl

Imprezy kulturalne i sportowe, które odbyły się na Malcie w 2008 roku.¹

- Carnival (1-5 lutego)
- Snooker Malta Cup (4-10 lutego)
- The BMW Malta Marathon (24 lutego)
- European Film Festival (12 kwietnia - 8 maja)

- Simon's Pub Music Festival 2008 (25-27 kwietnia)
- Malta International Fireworks Festival (1-3 maja)
- Gozo1234 (1-4 maja)
- Mecz rugby Malta-Polska (10 maja)
- Għanafest 2008 (16-18 maja)
- Malta Jazz Festival (19-22 lipca)
- Malta International Airshow (27-28 września)
- The Rolex Middle Sea Race (18 października)
- Malta International Choir Festival (30 października - 3 listopada)

Oryginalna kuchnia maltańska jest bardzo lekka i zdrowa. Jednakże, obce wpływy odgrywają tu znaczącą rolę. Bliskość Włoch spowodowała rozpowszechnienie na Malcie potraw z makaronu, po Brytyjczykach zostały steki, szarlotka i smażona ryba z frytkami. Autentyczne maltańskie potrawy należą do kuchni śródziemnomorskiej. Specjały tej kuchni to m.in. *pastizzi* (pikantne ciasteczka serowe), *timpuna* (zapekany cienki makaron z serem i jajkami) i *bragioli* (pikantne krokiety wołowe). Znane maltańskie potrawy to *fenech* (królik), zapekany lub smażony oraz *lampuka*, ryba odławiana pomiędzy wrześniem a listopadem i zazwyczaj pieczona, smażona lub zapekana w cieście. Jako przystawkę podaje się "*hobz biz-zejt*" (chleb z oliwą), który można jeść do wszystkiego. Ciekawostką jest powolne gotowanie po maltańsku. Na wyspie od niepamiętnych czasów brakowało drewna do opalania pieców dlatego maltańczycy rozwinęli technikę „powolnego gotowania” większości maltańskich potraw. Żywność wkładano do glinianego garnka nad małym kamiennym paleniskiem zwanym „kenur” który był stale podsycany i dogładany. Pomimo wprowadzenia kuchenek gazowych i elektrycznych, gotowanie na wolnym ogniu wciąż jest ulubionym przez gospodynie domowe sposobem przygotowywania posiłków.

¹ www.moja-malta.pl

Malta znana jest ze swoich wyrobów rzemieślniczych, szczególnie z ręcznie wyrabianych koronek, ręcznie tkanych włókien i srebrnych detali. Koronkarstwo pojawiło się na wyspie prawdopodobnie wraz z XVI-wiecznym rycerstwem. Zgodnie z tradycją, było głównie zajęciem wiejskich kobiet - zwłaszcza na wyspie Gozo - i chociaż urosło do rangi dobrze prosperującego przemysłu, ciągle jeszcze można spotkać kobiety siedzące

przed domami i tkające ręcznie koronkowe serwety. Sztuka wykonywania srebrnych detali została wprowadzona na wyspę prawdopodobnie w XVII w. Maltańscy rzemieślnicy ciągle wyrabiają piękne srebrne filigrany zgodnie z tradycyjnymi metodami. Mniejszym powodem do dumy jest - niestety bardzo popularne - hobby Maltańczyków – myślistwo. W tym niewielkim kraju jest zarejestrowanych około 40 tys myśliwych, co stanowi 10 % całej populacji. Co roku zestrzelują oni około 3mln ptaków odpoczywających na wyspie podczas podróży z Europy do Afryki i z powrotem.¹

Zdjęcie nr 1 Maltańska kuchnia

Zdjęcie nr 2 Festa na Malcie

*Źródło: www.foodmall.org
www.portaldointercambio.com.br*

Źródło:

¹ www.rcie.rzeszow.pl

7. Ośrodki koncentracji ruchu turystycznego

Malta, usytuowana między Sycylią i Afryką Północną w klimacie śródziemnomorskim, jest idealnym ośrodkiem dla rozwoju turystyki. Na turystów czekają

tutaj długie, słoneczne dni, przejrzyste morze, piękne plaże, zarówno piaszczyste jak i kamieniste, poprzecinane rozpadlinami wybrzeża, okazałe budowle historyczne, niezwykle gościnni mieszkańcy, komfortowe ośrodki wypoczynkowe oraz bogata oferta sportów wodnych.

Malta to przede wszystkim cel podróży miłośników nurkowania. Mówi się, że wokół tej wyspy panują najlepsze warunki do nurkowania w całym basenie Morza Śródziemnego. Temperatura wody jest optymalna i zapewnia komfort pływania. Wyjątkowa przejrzystość pozwala dokładnie przyglądać się życiu podwodnego świata, który reprezentowany jest nie tylko przez lokalną florę i faunę, ale także poprzez wraki okrętów zbombardowanych w czasie II Wojny Światowej.

Najpopularniejsze wśród płetwonurków miejsca znajdują się w zatokach wzdłuż wybrzeża Malty, w pobliżu jaskiń na wyspie Comino, oraz wśród skał na zachód od Xwieni Bay na wyspie Gozo. Przez cały rok na maltańskich wodach można uprawiać też windsurfing. W zatokach Mellieha Bay i St Paul's Bay odbywają się międzynarodowe zawody. Malta to również centrum żeglarskie, a główne przystanie jachtowe znajdują się w miejscowościach Msida (Mata) i Mgarr (Gozo).

Głównymi ośrodkami koncentracji ruchu turystycznego na Malcie są: stolica wyspy La Valletta oraz kilka mniejszych, lecz równie atrakcyjnych turystycznie miejscowości: Rabat, Mdina, Mosta, Marsaxlokk, wyspa Gozo oraz wyspa Comino.

La Valletta- stolica kraju to historyczny ośrodek wyspy z głównymi atrakcjami turystycznymi oraz centrum handlowe i siedziba instytucji rządowych. Ma zaledwie 1 km długości i leży na półwyspie Sceberras oddzielającym Grand Harbour od Marsamxett Harbour. Wraz z podmiejską dzielnicą Floriana jest imponującym ufortyfikowanym miastem wzniesionym przez zakon rycerzy Joannitów w XVI w. i XVII w. jako symbol zwycięstwa nad Turkami i ich sułtanem Sulejmanem. Nazwę swą zawdzięcza Wielkiemu Mistrzowi Janowi de La Vallette, który to osobiście nadzorował, aby miasto zostało zbudowane tak jak wymarzyli to sobie rycerze. Obecnie Miasto Rycerzy, jak nazywana jest potocznie La Valletta liczy 110 tyś. mieszkańców i pełne jest niesamowitych miejsc, do których wiodą urokliwe, wąskie uliczki i strome schody. Układ miasta, stworzony przez ucznia Michała Anioła- Francesco Laparelliego, został oparty na planie hippodamejskim. Oznacza to, że ulice miasta przecinają się pod kątem prostym. Wokół niego powstały potężne fortyfikacje, a od strony lądu dodatkowo umocniono je fosą.

Pierwszym budynkiem stolicy był kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Zwycięskiej jednakże, do najważniejszych zabytków należy XVI-wieczna katedra św. Jana – wspaniała świątynia wzniesiona przez zakon Joannitów. Wnętrze kościoła jest najznakomitszym przejawem maltańskiej sztuki barokowej, a bliźniacze dzwonnice kopiowane były przez budowniczych niemalże wszystkich maltańskich świątyń. W katedrze znajduje się jedno z najśłynniejszych dzieł włoskiego malarza Caravaggio-Ścięcie Św. Jana. Należy zwrócić też uwagę na płyty nagrobne znajdujące się w niemal całej świątyni. Spoczywają tu synowie najznamienitszych rodzin szlacheckich XVI i XVII wieku.

Po środku Valletty wznosi się największa świecka budowla stolicy- Pałac Wielkiego Mistrza z 1572r. Dawna siedziba wszystkich mistrzów zakonnych jest teraz miejscem posiedzeń maltańskiego parlamentu i oficjalną siedzibą prezydenta.

Manoel Theatre, jedyny teatr na wyspie zbudowany został w 1732r. i uchodzi za najstarszy, działający budynek teatralny w Europie.

Dodatkowo warto jest zwiedzić miejscowe muzea, m.in. Narodowe Muzeum Archeologii, Muzea Zabawek, Sztuk Pięknych czy Wojny.

W 1980r. Valletta została wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Zdjęcie nr 3 Panorama Valletty

Zdjęcie nr 4 Katedra Św. Jana

Źródło: www.wakacje.pl

Źródło: www.albionhouse.com.pl

Rabat- to miasto znane głównie dzięki postaci Św. Pawła. Jak głosi legenda to w tym miejscu w 60r. n.e. rozbił się statek, którym przewożono go na proces z Jerozolimy do

Rzymu. Do dziś, miejscem, które przyciąga turystów do Rabatu jest grota, w której według tradycji przebywał Święty. Znajdują się w niej posąg Św. Pawła oraz pierwsza na wyspie kaplica. Kilkadziesiąt metrów od groty znajduje się wejście do Katakumb św. Pawła, a około 100 metrów dalej- drugie, do Katakub św. Agaty. Do innych zabytków, pochodzących z czasów Cesarstwa Rzymskiego należy kościół Św. Pawła- umiejscowiony nad grota.

Interesującym miejscem jest też budynek Wignacourt Parish Museum Można w nim znaleźć eksponaty pochodzące zarówno z okresu rzymskiego, średniowiecza jak i czasów dzisiejszych. Znajduje się tu też zejście do podziemi. Są to katakumby i schrony z II wojny światowej.

Wartą zwiedzenia jest też Willa Rzymska mieszcząca muzeum antyczne (Museum of Roman Antiquities), w którym można zobaczyć m.in. mozaikę posadzkową z około 40-50 roku n.e.

Wolny czas miło jest spędzić w Ogrodach Howarda. Nazwane zostały tak na cześć pierwszego prezydenta Malty Sir Josepha Howarda.

Zdjęcie nr 5- Katakumby Św. Pawła w mieście Rabat

Źródło: www.prilep.club.fr

Mdina- to perła centralnej części wyspy, dawna stolica Malty. Miasto zostało ufortyfikowane w 1000 roku p.n.e. przez Fenicjan. Następnie Rzymianie nazwali ją Melita,

ale obecną nazwę zawdzięcza przybyłym tu w IX w. Arabom, którzy nadali jej miano Madina, czyli miasto otoczone murem. Stojąca w mieście katedra upamiętnia pierwszy cud Św. Pawła na wyspie. Jest oficjalną siedzibą arcybiskupa Malty. Narodowe Muzeum Historii naturalnej to raj dla poszukiwaczy skamielin. W części poświęconej geologii zgromadzono liczne fragmenty skał, w których zachowały się najstarsze z nich. Innym wartym odwiedzenia miejscem jest kaplica św. Agaty, jednej z trojga patronów wyspy. Pozostali to św. Paweł i św. Publiusz. Wizerunki całej trójki można też ujrzeć na głównej bramie prowadzącej do miasta.

Po wybudowaniu przez Joannitów Valletty, Mdina starciła na znaczeniu. Duża ilość mieszkańców przeniosła się do nowej stolicy. W 1693 roku trzęsienie ziemi spowodowało tu liczne szkody, jednak większość zniszczeń została odbudowana.

Do Mdiny szczególnie warto przyjechać 28 i 29 czerwca. Wtedy to odbywa się tu największe i święto na wyspie – L-Imnarja, ku czci św. Pawła. Towarzyszą mu śpiewy, tańce, parady, a także wyścigi konne i prezentacje produktów rolnych.

Mosta- druga pod względem ludności miejscowość Malty, położona w środkowej części wyspy. Słynie z tamtejszego kościoła- Rotundy pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP, ufundowanej przez mieszkańców miasta. Charakterystyczną cechą świątyni jest przepiękna kopuła, czwarta co do wielkości w Europie. Ma wysokość 60m i zewnętrzną średnicę o długości 54m. W zakrystii kościoła w niewielkim muzeum zobaczyć można replikę niemieckiej 200 kg bomby, która 9 kwietnia 1942 roku przebiła dach kościoła. Mieszkańcy uważają za cud fakt, że uderzając w posadzkę kościoła, bomba nie eksplodowała.

Marsaxlokk- to wioska rybacka położona w południowo-zachodniej części wyspy. Jej nazwa oznacza dokładnie „port południowego wiatru”. To właśnie tutaj w 1565 roku pierwszy raz starły się ze sobą wojska Zakonu i armia turecka, a w roku 1898 wylądowały wojska francuskie, które przez dwa lata okupowały Malte.

W tym urokliwym miasteczku panuje specyficzna atmosfera- przy nabrzeżu cumują kolorowe łodzie, rybacy łatają na brzegu sieci lub rozkładają je do wyschnięcia. Warto odwiedzić tę idylliczną miejscowość szczególnie w niedzielnie przedpołudnie, kiedy to odbywa się przy porcie największy, cotygodniowy targ, na którym można kupić ryby, świeże warzywa, owoce i liczne pamiątki.

Zdjęcie nr 6 Mosta, Rotunda Wniebowzięcia NMP

Źródło: www.sacred-destinations.com

Zdjęcie nr 7 Widok na Mdinę

Źródło: www.maltavista.net

Wyspa Gozo- to druga co do wielkości wyspa Archipelagu Maltańskiego. Mimo, że jest oddalona od Malty jedynie o 6km., dość znacząco różni się od niej. Ziemia jest tu bardziej urodzajna, zieleń bujniejsza, a życie płynie spokojniejszym trybem. Ruch kołowy jest tu o wiele mniejszy, a przy wiejskich drogach przed domami siedzą kobiety i robią słynne maltańskie koronki.

Klifowe wybrzeże Gozo jest bardzo urozmaicone. Skały wapienne silnie zniszczone przez krasowienie tworzą liczne grotty i zatoczki o fantazyjnych, niespotykanych, kształtach, a uroku wyspie dodają wszechobecne kwiaty oleandry, pięknie kontrastujące z żółtymi skałami i białą zabudową domów. Największą popularnością cieszą się pionowo wyrastające z morza grotty Lazurowe Okno, Carolina Grotto, Xerri's Grotto w miejscowości Xagħra, oraz Calypso's Cave nad Zatoką Ramla, która, według legendy stała się schronieniem nimfy Kalipso i więzionego przez nią Odyseusza, wracającego z wojny trojańskiej.

U stóp góry zamkowej, na której wznosi się średniowieczna twierdza, leży stolica wyspy- Victoria- centrum administracyjne, handlowe i turystyczne. Na południe i północ, w wioskach Marsalforn i Xlendi na wybrzeżu zlokalizowane są ośrodki wypoczynkowe.

Gozo zamieszкана jest prawie tak długo jak Malta. Świadczą o tym megalityczna świątynia Ggantija, koleiny z epoki brązu oraz zabytki z czasów fenickich i rzymskich.

Wyspa Comino- to trzecia co do wielkości wyspa, wchodząca w skład Archipelagu, położona między Maltą a Gozo. Nazwa Comino pochodzi prawdopodobnie od kminku, który niegdyś obficie porastał te tereny. Największą atrakcją wysepki jest Błękitna Laguna. Jest to osłonięta zatoczka, rozciągająca się pomiędzy zachodnim krańcem wyspy a samotną wysepką Cominotto. Turystów przyciąga tu szczególnie piaszczysta plaża i niesamowicie przejrzysta, turkusowa woda. Nad drugą, nieco dziką Krystaliczną Laguną, wznosi się pięknie dawna fortyfikacja- Wieża Św. Marii. Na wyspie znajduje się tylko jeden hotel, a jedynymi jej „mieszkańcami” są właściciele hotelu i turyści.

Zdjęcie nr 8 Comino, Błękitna Laguna

Źródło: www.fostertravel.pl

Zdjęcie nr 9 Gozo, Lazurowe Okno

Źródło: www.eadp.org

Zdjęcie nr 10 Panorama Archipelagu Maltańskiego

Źródło: www.pu.i.wp.pl

8. Ciekawostki

- ❖ Na terenach Malty i Gozo znaleźć można pozostałości tajemniczych megalitycznych świątyń, z których najstarsze powstały ponad 5000 lat temu. W okolicy, ok. 2 km od Conspicuy znajdują się dwa z najważniejszych miejsc archeologicznych Malty: niezwykła podziemna nekropolia **Hypogeum**, która powstała ok. 3600 lat przed Chrystusem oraz megalityczne świątynie **Tarxien Temples** zbudowane między 3600 a 2500 r. przed naszą erą, które nie są jedynymi na tej wyspie. Megalityczne świątynie Malty są najstarszymi wolnostojącymi kamiennymi budowlami odkrytymi na kuli ziemskiej. Te prehistoryczne konstrukcje są starsze niż Stonehenge a nawet egipskie Piramidy, o jakieś 1000 lat. Świątynie Tarxien są najbardziej rozbudowane ze wszystkich, lecz za najstarsze uważa się te w miejscowościach Ta'Hagrat i Skorba, w pobliżu Mgarr. Najlepiej zachowane znajdują się na wyspie Gozo w Ggantiji. Wszystkie jednak łączy jedna, nieodkryta tajemnica – ich nieznane przeznaczenie.¹

Budowle zostały stworzone na planie zbliżonym do koniczyny i otoczone ponad 3-metrowymi murami. Do wewnętrznych pomieszczeń prowadzi przepiękne portyki, bardzo dobrze zachowane, z osadzonymi w nadprożach potężnymi kamiennymi blokami. Przodkowie, budujący te świątynie, już wtedy musieli być znakomitymi architektami. Obiekty nie są jedynie zbieraniną kamiennych bloków, leżących bez ładu- są współczesnymi dla ówczesnych czasów perłami architektury. Mamy tu do czynienia z doskonałą perspektywą, kontrastem między wyszlifowanymi nadprożami i otaczającymi je żłobionymi ścianami, ornamentalną dekoracją o motywach roślinnych i geometrycznych.

- ❖ Ciekawą hipotezą jest opinia, iż 5 tys lat temu na Malcie rządziły kobiety. Niektórzy naukowcy uważają, że Malta była kolebką matriarchatu i społeczeństwa doskonałego, w którym panowała równość i harmonia. Na wyspie nie znaleziono grobowców, które mogłyby należeć do osób mających szczególną pozycję w społeczeństwie, królów czy przywódców. Ponadto, we wszystkich starożytnych świątyniach znaleziono liczne stroje, dodatki, biżuterię oraz ceramiczne figurki kobiet o obfitych kształtach. Potwierdzeniem opinii naukowców, może być fakt, iż w okolicy jednej ze świątyń, koło miasta Paola znaleziono siedem tysięcy szkieletów ludzkich, z których tylko jeden należał do mężczyzny.

¹ www.albionhouse.com.pl

- ❖ Maltańczycy ogromną czcią otaczają świętych. Ich pomocy wzywają w przeróżnych sytuacjach. Przykładem są uczniowie, którzy w czasie egzaminów pisemnych, umieszczają w lewym, górnym rogu kartki litery JMJ czyli Jezus-Maria- Józef. Studenci proszą o pomoc Św. Jude, a po pomyślnie zakończonej sesji wysyłają do miejscowych gazet podziękowania dla swojego patrona. Także w autobusach widzi się często figurki świętych, a w kościołach przeróżne dary, złożone w podzięk za uzdrowienie lub spełnienie prośby. Na kościelnych wieżach zwykle można zaobserwować dwa zegary- prawdziwy i narysowany. Wierzy się, że dzięki tej sztuce, przychodzącemu po umierającego diabłu pomyłają się godziny i uniemożliwi mu to porwanie odchodzącej duszy.
- ❖ Na Malcie wciąż aktualne są niektóre wierzenia pogańskie. Aby sprowadzić na kogoś pecha lub odrzucić złe spojrzenie wroga, należy ułożyć z palców znak rogów. Bycze rogi, często umieszczane na dachach wiejskich domów, mają również za zadanie odstraszać złe duchy. Taki sam skutek można osiągnąć poprzez namalowanie po obu stronach łodzi- oczu Ozyrysa. Przy drzwiach domu, w którym ktoś umarł, Maltańczycy stawiają szklankę z wodą i spodeczek z solą. Wierzą, że dusza, która jest spragniona albo nie ma soli do przyprawienia jedzenia, nie opuści domu.
- ❖ Malta jest miejscem, gdzie kręcono słynne produkcje filmowe. Przepiękne krajobrazy wyspy przyciągnęły twórców takich filmów jak: Troja, Gladiator, Monachium, U-571, Aleksander czy Wyspa Piratów. Także w Hrabim Monte Christo można zobaczyć malownicze scenerie Mdiny, Lazurowe Okno na Gozo czy Comino.

Zdjęcie nr 11 Łódź maltańska
Źródło: www.studyglobal.net

Zdjęcie nr 12 Mnajdra, megalityczna świątynia
Źródło: www.cudaswiata.wordpress.com

9. Dostępność komunikacyjna

Malta jest państwem wyspiarskim, dlatego też najszybszym i najprostszym sposobem aby tam dotrzeć jest droga powietrzna. Dla osób wybierających się na Maltę poza sezonem turystycznym jedyną możliwością dotarcia na wyspę jest przelot z przesiadką, gdyż Polska na razie nie posiada z nią regularnych połączeń. Z Niemiec i Austrii latają samoloty linii lotniczych Air Malta. Czas lotu z Warszawy, z międzylądowaniem w jednym z portów europejskich, trwa 3h30min., z Frankfurtu- 2h50min., z Hamburga- 2h45min., z Wiednia- 2h25min. W sezonie turystycznym istnieje możliwość lotów bezpośrednich w postaci charterów.

Kolejnym sposobem dostania się na wyspę jest podróż drogą lądową do Włoch lub na Sycylię, a następnie promem na Maltę. Promy kursują m.in. z takich portów jak Salerno i Genoa we Włoszech oraz Catania i Pozzallo na Sycylii.

Podróż samochodem jest bardzo długa i mało opłacalna, głównie ze względu na wysokie opłaty drogowe w Europie. Lepsze i tańsze rozwiązanie to wynajęcie samochodu na Maltie, którym można swobodnie podróżować po całej wyspie.

Zdjęcie nr 13- Lotnisko na Maltcie

Źródło: www.studyglobal.net

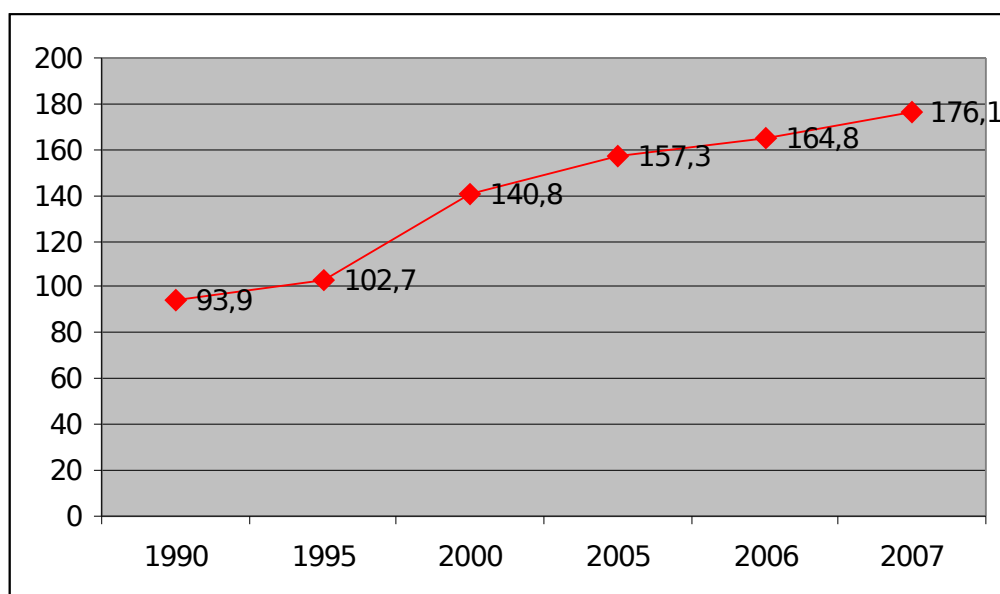
ROZDZIAŁ II

II. RYNEK RECEPCJI TURYSTYCZNEJ

1. Rynek Malty jako część regionu śródziemnomorskiego w międzynarodowym ruchu turystycznym

Malta jest krajem, który w statystykach związanych z turystyką, zaliczany jest do regionu Europy Południowo- Śródziemnomorskiej. Jest to region Europy najczęściej odwiedzany przez turystów i doskonale przygotowany do ich przyjmowania.

Tę część Europy w 2007r. odwiedziło 176,1mln. turystów. Jest to 36,3% wszystkich turystów europejskich. Jednocześnie, mamy do czynienia z tendencją wzrostową, czyli z roku na rok notuje się coraz większą liczbę przyjazdów turystów w ten region Europy.

Wykres nr 1 Liczba przyjazdów turystów do Europy Południowej w latach 1995-2007

Źródło: Opracowanie własne

Malta, jako kraj wyspiarski i jeden z najmniejszych krajów regionu Śródziemnomorskiego ma nieporównywalnie mniejszą liczbę przyjazdów turystów, niż na przykład Włochy (41mln), Turcja (18mln) czy Grecja (16mln), które przodują w tym rejonie. Jednakże wynik 1mln 244tyś. turystów, którzy odwiedzili ten kraj w 2007r. nie jest rezultatem najgorszym. Mniejszą ilość przyjazdów notują między innymi takie państwa jak Bośnia i Hercegowina (256tyś), Macedonia (202tyś), Serbia (469tyś) czy Czarnogóra (378tyś), dotknięte długimi latami wojen i brakiem stabilizacji politycznej.

Tabela nr 5- Przyjazdy turystów zagranicznych do krajów europejskich

Kraj/region	Przyjazdy (tyś.)		Zmiany (%)		Oszacowania zmian (%)
	2006	2007	06/05	07/06	08/07
Europa	462,084	484,95	5	4,9	1
Północna Europa	56,516	58,052	7,1	2,7	0,3
Zachodnia Europa	149,613	154,895	4,9	3,5	1,2
Środkowo - Wschodnia Europa	91,201	95,953	4,3	5,2	2,9
Europa Południowa - Śródziemn.	164,754	176,05	4,7	6,9	2,1
Andora	2,227	2,189	-7,9	-1,7	-5,6
Bośnia i Hercegowina	0,256	0,306	17,7	19,8	7,7
Chorwacja	8,659	9,307	2,3	7,5	2,6
Cypr	2,401	2,416	-2,8	0,6	-0,3
Macedonia	0,202	0,23	2,6	13,7	10,7
Grecja	16,039	17,518	8,6	9,2	-7,9
Izrael	1,825	2,068	-4,1	13,3	28,5
Włochy	41,058	43,654	12,4	6,3	0,8
Malta	1,124	1,244	-4	10,6	7,8
Czarnogóra	0,378	0,984	38,9	160,5	5,1
Portugalia	11,282	12,321	6,3	9,2	6,9
San Marino	0,05	0,069	0	38	0,3
Serbia	0,469	0,696	3,6	48,5	-6
Słowenia	1,617	1,751	4	8,3	1,3
Hiszpania	58,19	59,193	4,1	1,7	-0,9
Turcja	18,916	22,248	-6,7	17,6	12,9

Źródło: UNWTO World Tourism Barometer Vol 6, No. 3, October 2008

Region Europy Południowej przoduje także we wpływach z turystyki międzynarodowej na tym kontynencie. W roku 2007 dochody z turystyki wyniosły tutaj 166,423mld USD. Jest to ponad 38% wszystkich dochodów europejskich z turystyki.

Wpływy z turystyki na Malcie, której większa część dochodów jest nierozzerwalnie związana z ruchem turystycznym, są z roku na rok coraz większe i w 2007r. wyniosły 919mln USD. Jest to niewiele w porównaniu z innymi, większymi krajami regionu, ale dostatecznie dużo, jak na kraj o tak małej powierzchni.

W stosunku do roku 2006 Malta zanotowała wzrost dochodów z turystyki o 9,3 %. Jest to więcej niż w przypadku Hiszpanii, Włoch czy Chorwacji i oznacza to, że turystyka maltańska rozwija się bardzo dobrze.

Tabela nr 6- Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie (w mld USD)

	Wpływy			Zmiany				
	W 2000	W 2006	W 2007	waluta	05/04 (%)	06/05 (%)	07/06 (%)	08/07* (%)
Europa	231,303	377,346	434,091					
Północna Europa	36,051	60,265	69,805					
Zachodnia Europa	81,495	131,849	149,512					
Środkowo - Wschodnia Europa	20,348	38,186	48,351					
Europa Południowa - Śródziemn.	93,409	147,046	166,423					
Albania	0,389	1,01	1,372	€	18,3	16,3	24,5	29,7
Bośnia i Hercegowina	0,233	0,604	0,728		7,7	15,1	10,4	11,5
Chorwacja	2,782	7,902	9,254	€	9	4,9	7,3	16
Cypr	1,941	2,4	2,685		2,5	1,8	3,8	-3,7
Macedonia	0,038	0,129	0,185	€	24,6	41,5	31,8	20
Grecja	9,219	14,259	15,513		6,7	2,9	-0,3	5
Izrael	4,114	2,777	3,059	\$	15,1	-0,7	10,2	32,4
Włochy	27,493	38,13	42,651		-0,7	6,7	2,5	2,5
Malta	0,587	0,77	0,919		128,4	1,2	9,3	-0,8
Czarogóra	.	0,362	0,63			34	59,4	90,9
Portugalia	5,243	8,377	10,132		0,1	7,6	10,8	3,2
Serbia	.	0,398	0,531	\$	40	29,3	33,5	80,5
Słowenia	0,965	1,953	2,483		10,6	7,2	16,5	9,9
Hiszpania	29,967	51,122	57,795		6	5,6	3,6	2,4
Turcja	7,636	16,853	18,487	\$	14,2	-7,2	9,7	20,8

* Zmiany są liczone według walut lokalnych, chyba że zaznaczono inaczej.

Źródło: UNWTO World Tourism Barometer Vol 6, No. 3, October 2008

2. Przyjazdy turystów na Malte

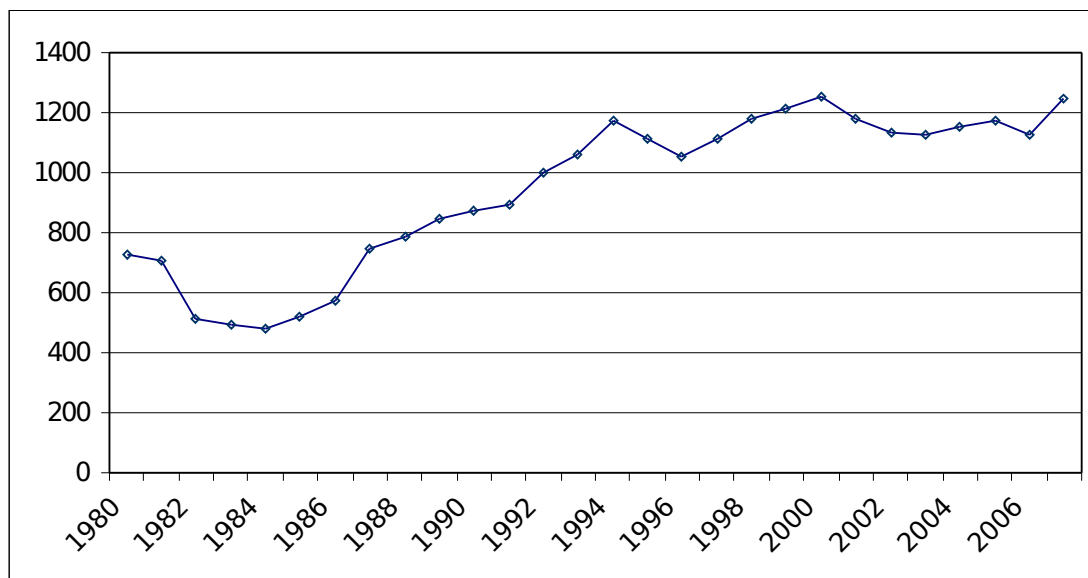
Głównym organem zajmującym się analizą rynku turystycznego na Malcie jest tamtejszy Urząd Statystyczny (The National Statistic Office). W tych działaniach dodatkowo wspierany jest przez Maltańską Izbę Turystyki. Informacje na temat turystyki maltańskiej można znaleźć na stronach www wyżej wymienionych jednostek, a także na oficjalnej stronie internetowej Republiki Malty. Zebrane przez te instytucje wiadomości dotyczą przede wszystkim turystyki przyjazdowej i wyjazdowej, długości pobytów, wpływów oraz wydatków z turystyki, środków transportu, czy też rodzajów zakwaterowania.

Tabela nr 7- Liczba przyjazdów na Malte w latach 1980-2007

	Liczba
--	--------

Rok	przyjazdów
1980	728,72
1981	705,5
1982	510,96
1983	490,81
1984	479,75
1985	517,86
1986	574,19
1987	745,94
1988	783,85
1989	848,62
1990	871,78
1991	895,04
1992	1002,35
1993	1063,21
1994	1176,22
1995	1115,97
1996	1053,79
1997	1111,16
1998	1182,24
1999	1214,23
2000	1251,71
2001	1180,15
2002	1133,81
2003	1126,6
2004	1156,02
2005	1170,61
2006	1124
2007	1244

Źródło: www.mta.com.mt

Wykres nr 2 Przyjazdy turystów na Maltę w latach 1980-2007

Źródło: opracowanie własne

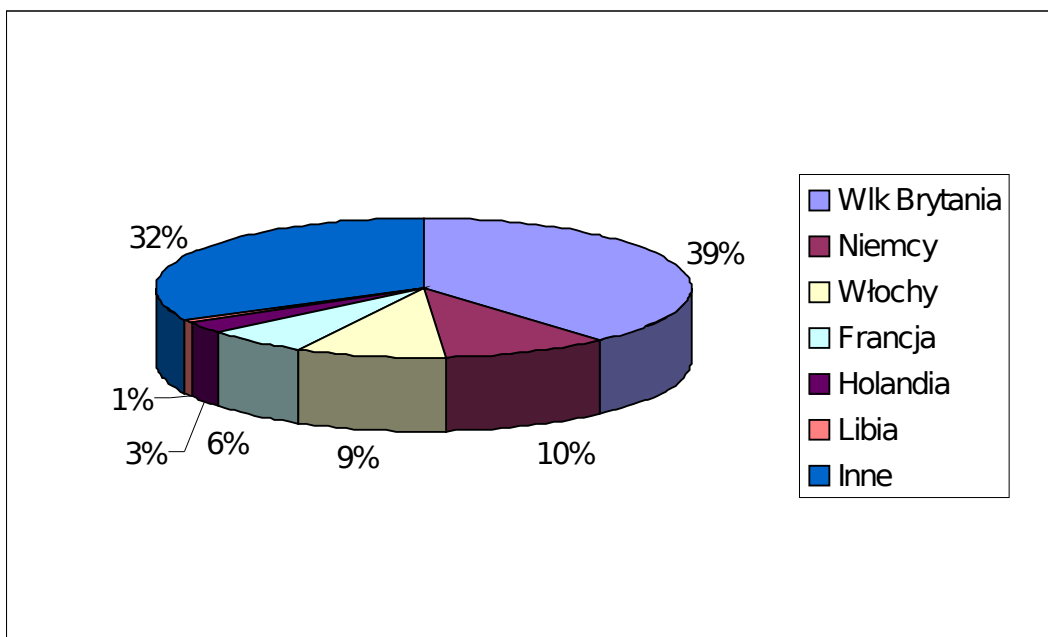
W 1980r. Maltę odwiedziło 728 tys turystów i do roku 1984 ich liczba systematycznie spadała. W tymże roku wyniosła 479 tys osób. Od 1985r. zainteresowanie Archipelagiem

Maltańskim zaczęło stopniowo wzrastać. Tendencja ta utrzymywała się aż do roku 1994 (1176 tys. osób), po którym to zanotowano niewielki ubytek przyjazdów w latach 1995-1996. Po tym krótkotrwałym spadku zainteresowania Malta, nastąpił dość spory wzrost przyjazdów turystów na wyspę. Punktem kulminacyjnym był rok 2000, kiedy to liczba odwiedzających osiągnęła wartość 1251 tys. Niestety przełomem był rok 2001, czyli rok zamachu na World Trade Center. Obawa turystów przed podróżowaniem, odbiła się na rynku turystycznym całego świata, w tym także na rynku maltańskim. Obniżanie liczby przyjazdów, po tym wydarzeniu, notowano do roku 2003 (1126tys. turystów), jednakże od tej daty utrzymuje się stale wzrastająca liczba przyjazdów- jedynie z niewielkim ich ubytkiem w roku 2006. Z najnowszych danych wynika, że w roku ubiegłym (2008) na Malte przyjechało 1290 tys. turystów.

Tabela nr 8- Kraj pochodzenia i liczba turystów odwiedzających Malte (lata 2004-2007)

Kraj	Rok pochodzenia	2004	2005	2006	2007
	Razem	1.157.684	1.170.610	1.124.233	1.243.510
	Wielka Brytania	452.979	482.615	431.340	482.404
	Niemcy	135.160	138.217	125.811	130.049
	Włochy	102.641	92.406	112.549	113.651
	Francja	87.146	82.607	73.400	75.149
	Holandia	38.460	37.102	37.832	34.783
	Libia	12.832	10.662	9.198	9.259
	Inne	328.466	327.001	334.103	398.215

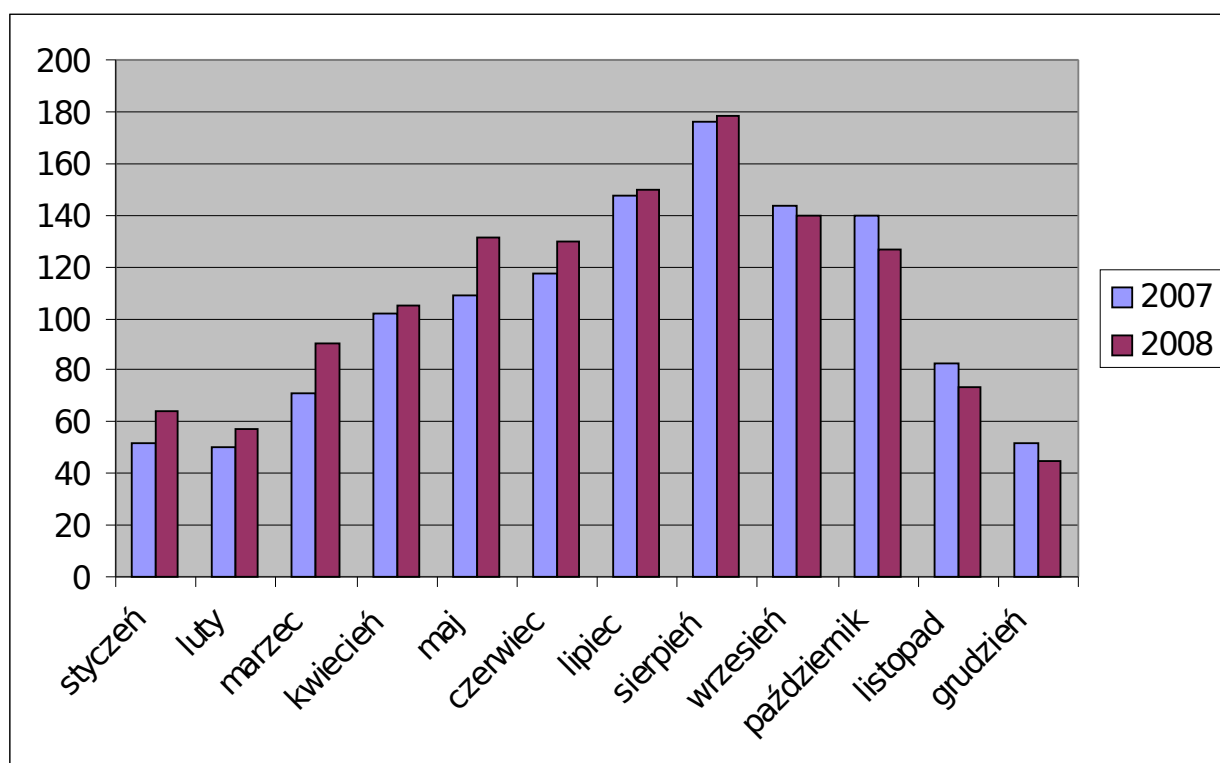
Źródło: National Statistics Office

Wykres nr 3- Procentowy rozkład przyjazdów turystów na Malte, według kraju pochodzenia (2007r.)

Źródło: Opracowanie własne

Malta, jako destynacja turystyczna była wybierana głównie przez obywateli Wielkiej Brytanii. W 2007r. przyjechało ich na Wyspę ponad 482 tys.- jest to 39% wszystkich przyjazdów. Stale utrzymująca się wysoka liczba turystów z Wysp Brytyjskich jest związana z przeszłością kolonialną Malty, która to przez blisko 150 lat należała właśnie do Brytyjczyków. Drugim w kolejności krajem, którego mieszkańcy najczęściej wybierają Malte, jako cel swoich podróży, są Niemcy. Ich aktywność turystyczna znana jest na całym świecie, toteż nie dziwi fakt, iż w 2007r. przybyło ich na Malte ponad 130 tys., czyli 10% wszystkich turystów. Na trzecim miejscu w tym rankingu plasują się Włochy, z których na Wyspę przyjechało ponad 113 tys turystów (9%). W tej sytuacji spore znaczenie ma z pewnością niewielka odległość i duża liczba połączeń między tymi krajami. W przypadku kolejnych państw, czyli Francji (6%), Holandii (3%) i Libii (1%) zanotowano nieznaczny spadek przyjazdów turystów w porównaniu z rokiem 2004 i 2005. Mimo to w dalszym ciągu są to państwa będące w czołówce, jeśli chodzi o wybór Malty, jako celu wyjazdu turystycznego.

Wykres nr 4 Sezonowość przyjazdów na Malte w latach 2007-2008

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych NSO

Sezonowość przyjazdów na Malte, kształtuje się podobnie jak w większości krajów śródziemnomorskich. Zdecydowanie dominują tutaj miesiące okresu letniego- to jest od maja do października. Najwięcej turystów zarówno w roku 2007 jak i w 2008 przybyło na Malte w sierpniu. Ich liczba oscylowała wtedy w granicach 178 tys osób. Było to 13,8% przyjazdów w ciągu całego roku 2008. W miesiącach od stycznia do sierpnia zanotowano wzrost liczby przyjezdnych w porównaniu z rokiem poprzednim, jednakże miesiące: wrzesień, październik, listopad i grudzień nie były już tak dobre dla Malty jak w roku 2007. Podsumowując, mimo że dogodne warunki do uprawiania turystyki na Malcie trwają praktycznie cały rok, zaobserwować można tendencję wzrostową przyjazdów w okresie letnim.

3. Profil turystów przyjeżdżających na Malte

*Tabela nr 9 – Podział turystów przyjeżdżających na Malte według płci i wieku
(2006-2008)*

	2006	2007	2008	Zmiana (%) 2008/2007
Płeć turystów				
- mężczyźni	573.115	629.363	672.106	6,8
- kobiety	551.121	614.147	618.750	0,7
Wiek turystów				
- 0- 24	151.895	188.429	219.241	16,4
- 25- 44	402.298	449.647	465.128	3,4
- 45- 64	465.683	493.578	482.613	-2,2
- 65 +	104.360	111.856	123.874	10,7

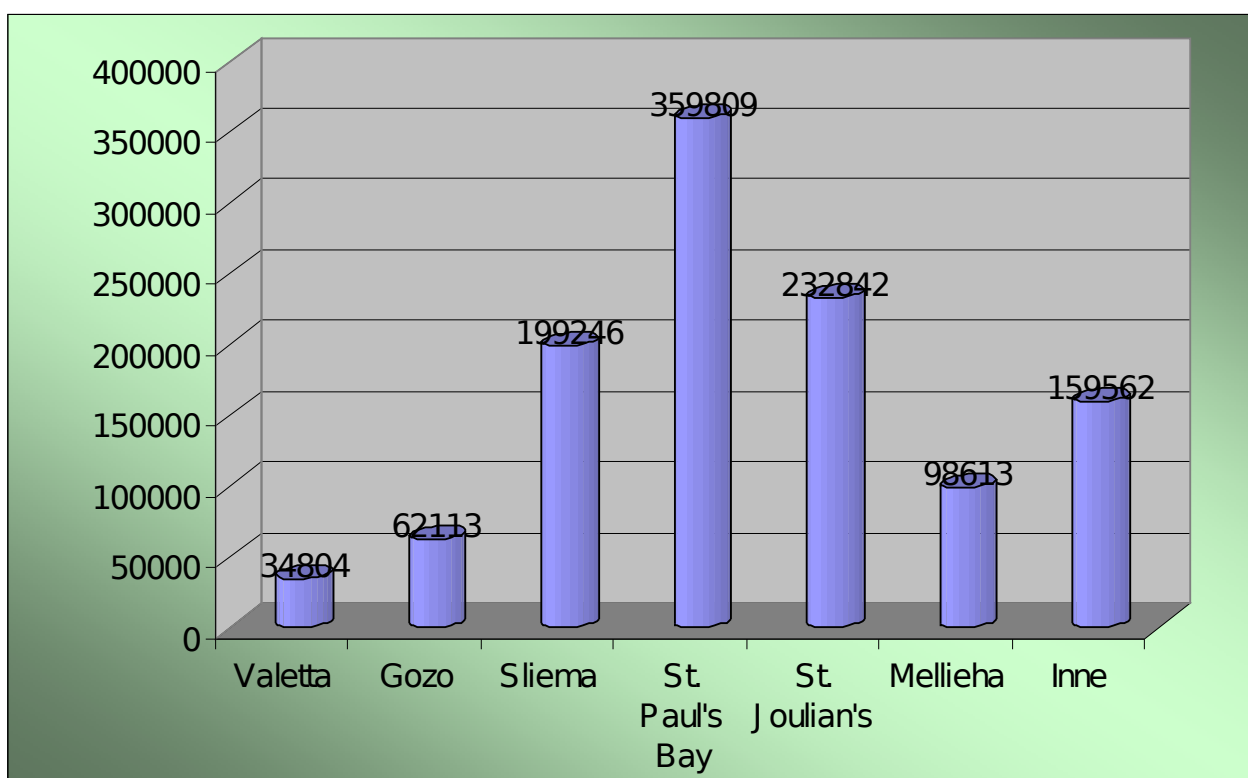
Źródło: The National Statistics Office

Turyści przyjeżdżający na Malte to zarówno mężczyźni jak i kobiety. W 2008r. ich liczba kształtowała się na poziomie, odpowiednio: 672 tys i 618 tys. Jednocześnie, notuje się większy przyrost liczby przyjazdów mężczyzn niż kobiet w porównaniu z latami poprzednimi. Wynosi on 6,8%, a w przypadku kobiet jedynie 0,7%.

Ponadto, na Malte udają się głównie ludzie w przedziałach wiekowych od 25 do 44 lat i od 45 do 64 lat. Jest to ponad 73% wszystkich turystów. Jednakże, w przypadku drugiego przedziału, liczba ta z roku na rok jest coraz mniejsza. W porównaniu do roku 2007 nastąpił spadek przyjazdów o 2,2% w tym przedziale wiekowym. Dodatkowo notuje się coraz większy przyrost przyjazdów ludzi młodych, poniżej 24 roku życia (16,4%) i ludzi starszych- powyżej 65 roku życia (10,7%). Ma to z pewnością związek z rozwojem na Malcie szkół języka angielskiego, z których korzysta przede wszystkim młodzież i dzieci, a także z ogólnoswiatową modą na podróże, ludzi w podeszłym wieku.

4. Regiony najczęściej odwiedzane przez turystów na Malcie

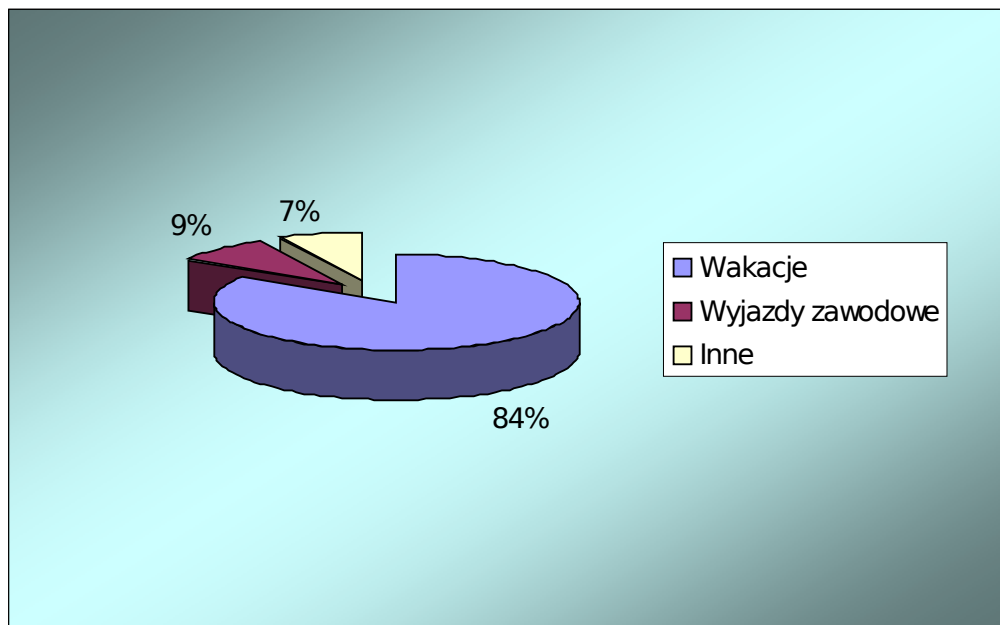
Turyści zagraniczni na Malcie, jako miejsce swojego pobytu, najchętniej wybierają miasteczko St. Paul's Bay. Tę nadmorską miejscowość w 2005r. odwiedziło prawie 360 tys. turystów. Wśród przyjeżdżających na wyspę popularne są też takie miejscowości jak St. Jouliań's i Sliema, do których w 2005r. przyjechało 233 tys i 199 tys osób. Oczywiście niesłabnącym zainteresowaniem cieszą się: druga co do wielkości wyspa Archipelagu Maltańskiego- Gozo oraz stolica wyspy La Valletta- być może już nie tak bardzo popularna jak niegdyś, ale wciąż chętnie odwiedzana, ze względu na ogrom dziedzictwa kulturowego i administracyjno- stołeczne znaczenie.

Wykres nr 5 – Najchętniej wybierane przez turystów miejscowości turystyczne (2005r)

Źródło: The National Statistics Office

5. Cele przyjazdów na Malte

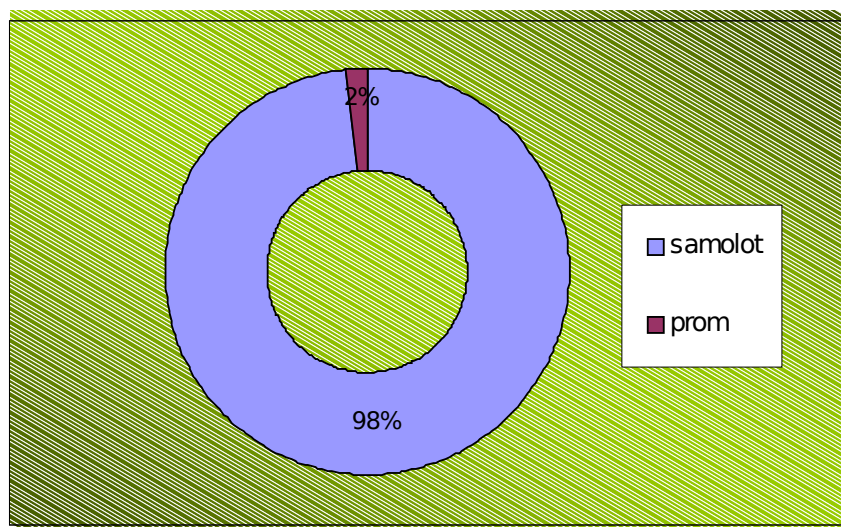

Wykres nr 6-- Cele przyjazdów na Malte (2008r.)

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych NSO

Turyści, wybierający Malte jako cel swojej podróży, kierują się przede wszystkim motywami wypoczynkowymi i poznawczymi. Jest to związane zarówno z atrakcyjnością przyrodniczą wyspy- jej usytuowaniem, pięknymi krajobrazami, ukształtowaniem, walorami naturalnymi, jak i z wartościami kulturowymi- historią sięgającą czasów antycznych, zabytkami, dziedzictwem kulturowym. Dlatego też w 2008r. w tym celu na Malte przyjechało ponad milion turystów- jest to aż 84% całości. Drugim, zdecydowanie mniej ważnym celem przyjazdów, są sprawy zawodowe. Jednakże, turystyka biznesowa ma się na Malcie coraz lepiej. W 2008r. w tym celu zjawilo się tu 112 tyś turystów, dzięki tej wzrostowej tendencji w kraju zaczynają skutecznie rozwijać się centra biznesowe i konferencyjne.

6. Środki lokomocji wykorzystywane w podróżach na Malte

Wykres nr 7- Środki transportu wykorzystywane w podróżach na Malte (2008r.)

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych NSO

Republika Malty jest państwem, w którego skład wchodzi kilka wysp. Jest to przyczyną konieczności wyboru przez turystów takich środków transportu jak samolot czy prom w podróżach na wyspę. Najbardziej preferowanym sposobem dostania się na Malte jest przelot samolotem, który pozwala turystom na oszczędność czasu oraz zapewnia bezpieczeństwo. W 2008r. tym środkiem transportu przybyło na wyspę ponad 1mln. 270tyś turystów, czyli 98% wszystkich przybyłych. Tylko 2% turystów (ok. 20tyś) zdecydowało się na podróż promem.

7. Długość pobytu na Malcie

Tabela nr 10 – Długość pobytu turystów na Malcie (2006-2008r.)

Długość pobytu	2006	2007	2008	Zmiana (%) 2008/2007
- 1-3 nocy	105.518	118.616	147.499	24,4
- 4-6 nocy	139.181	168.297	216.764	28,8
- 7 + nocy	879.537	956.597	926.593	-3,1
Średnia długość pobytu	9,5	8,9	8,7	-2,2

Źródło: The National Statistics Office

Turyści przyjeżdżający na Maltę najczęściej decydują się na pobyty dłuższe niż tydzień. W 2008r. wyjazdy o takiej długości wybrało 926 tys turystów, czyli 72% wszystkich przybyłych. Jednak długie wyjazdy tracą na ważności. Co roku odnotowuje się spadek turystów przyjeżdżających na tak długi okres. W roku 2008 zanotowano 3% spadek liczby takich turystów. Coraz większą popularnością za to, cieszą się wyjazdy 3-dniowe, np. tylko weekendowe (wzrost o 24,4%) oraz wyjazdy o długości od 4 do 6 dni (28,8% wzrostu). Mimo to średnia długość pobytu na Malcie spada i tak w 2008r. wyniosła 8,7 dnia, czyli o 2,2% mniej niż w roku poprzednim.

8. Miejsca zakwaterowania

Tabela nr 11 – Rodzaje zakwaterowania turystów na Malcie (2007-2008r.)

TYP ZAKWATEROWANIA	LICZBA TURYSTÓW		ILOŚĆ NOCY		UDZIAŁ PROCENTOWY (2008R.)
	2007	2008	2007	2008	
Wszystkie	1.243.510	1.290.856	11.016.993	11.262.026	100%
Zakwaterowanie prywatne	261.419	283.087	3.041.289	3.284.917	
- Wynajem	131.574	138.519	1.568.982	1.654.391	10,7%
- U rodziny	95.887	103.695	1.073.104	1.127.031	8%
- Własnościowe	33.958	40.873	399.203	503.495	3,2%
Zakwaterowanie zbiorowe	982.091	1.007.769	7.975.704	7.977.109	
- Hotele 5*	241.393	253.654	1.542.618	1.613.807	19,7%
- Hotele 4*	438.257	443.088	3.691.832	3.700.202	34,3%
- Hotele 3*	186.220	177.166	1.673.996	1.462.845	13,7%
- Inne	87.342	98.460	834.748	938.004	7,6%

Źródło: The National Statistics Office

Typem zakwaterowania, najczęściej wybieranym przez turystów na Malcie w roku 2008r. były hotele 4-, 5-, i 3- gwiazdkowe. Stanowiły one odpowiednio 34,3%, 19,7% i 13,7% wszystkich rodzajów zakwaterowania na wyspie. Zakwaterowanie prywatne miało mniejsze znaczenie. Wynająć kwatere zdecydowało się ponad 103 tys turystów, to jest 10,7% całości. U rodziny zamieszkiwało 8% przyjezdnych, a mieszkania własnościowe posiadało jedynie 3,2% osób. Ponadto, średnia długość pobytu w latach 2004-2007 dla zakwaterowania prywatnego wahała się pomiędzy 11,6 a 15,8 dnia, a dla zakwaterowania zbiorowego- między 8,1 a 8,6 dnia.

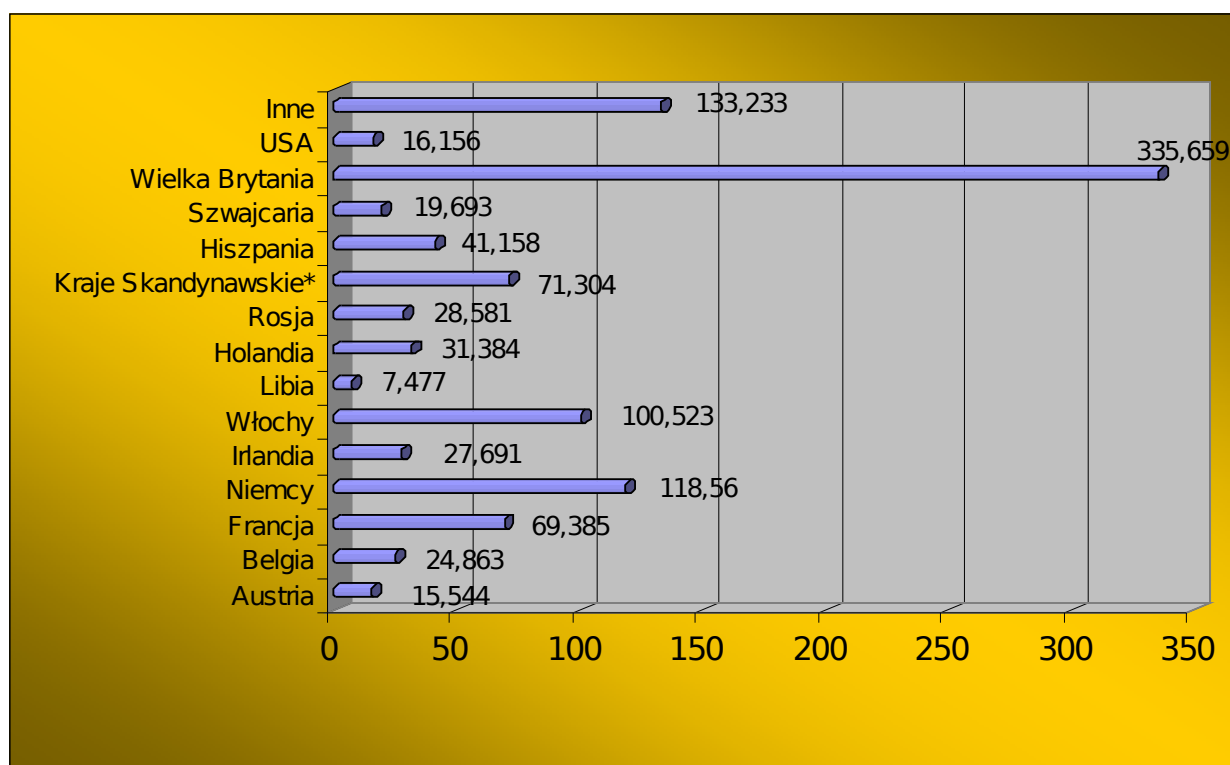
9. Przychody z turystyki przyjazdowej

Tabela nr 12- Przychody z turystyki przyjazdowej w mln Euro (2008r.)

Kraj pochodzenia	Wyjazdy zorganizowane	Wyjazdy indywidualne		Inne	Razem
		Transport	Zakwaterowani		
Austria	8,949	1,238	0,843	4,514	15,544
Belgia	12,902	2,876	2,256	6,829	24,863
Francja	34,401	8,273	7,261	19,450	69,385
Niemcy	45,700	18,786	17,754	36,320	118,560
Irlandia	7,802	3,547	3,485	12,857	27,691
Włochy	32,616	16,316	16,336	35,255	100,523
Libia	0,519	1,733	1,720	3,505	7,477
Holandia	13,300	3,730	2,946	11,408	31,384
Rosja	13,909	3,115	1,934	9,623	28,581
Kraje Skandynawskie*	31,888	8,278	7,233	23,905	71,304
Hiszpania	15,448	4,681	6,294	14,735	41,158
Szwajcaria	8,170	2,921	2,548	6,054	19,693
Wielka Brytania	119,588	48,803	35,887	131,381	335,659
USA	2,437	4,988	3,041	5,690	16,156
Inne	35,670	32,747	16,025	48,791	133,233
Razem	383,299	162,032	125,563	370,317	1 041,211

** Dania, Finlandia, Norwegia, Szwecja*

Źródło: The National Statistics Office

Wykres nr 8- struktura wydatków według kraju pochodzenia turystów (w mln Euro) 2008r.

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych NSO

W 2008r. przychody z maltańskiej turystyki przyjazdowej wyniosły ponad miliard Euro. Jak na tak mały kraj jest to naprawdę duża kwota i znaczna część dochodu narodowego brutto (ok. 25%). Najwięcej pieniędzy na wyspie rok rocznie zostawiają obywatele Wysp Brytyjskich. W zeszłym roku była to kwota 335mln Euro.

Wysokie dochody przynoszą Malcie także turyści z Niemiec, Włoch i Francji, co jest nierozłącznie związane z ich dużą liczbą przyjazdów do tego kraju.

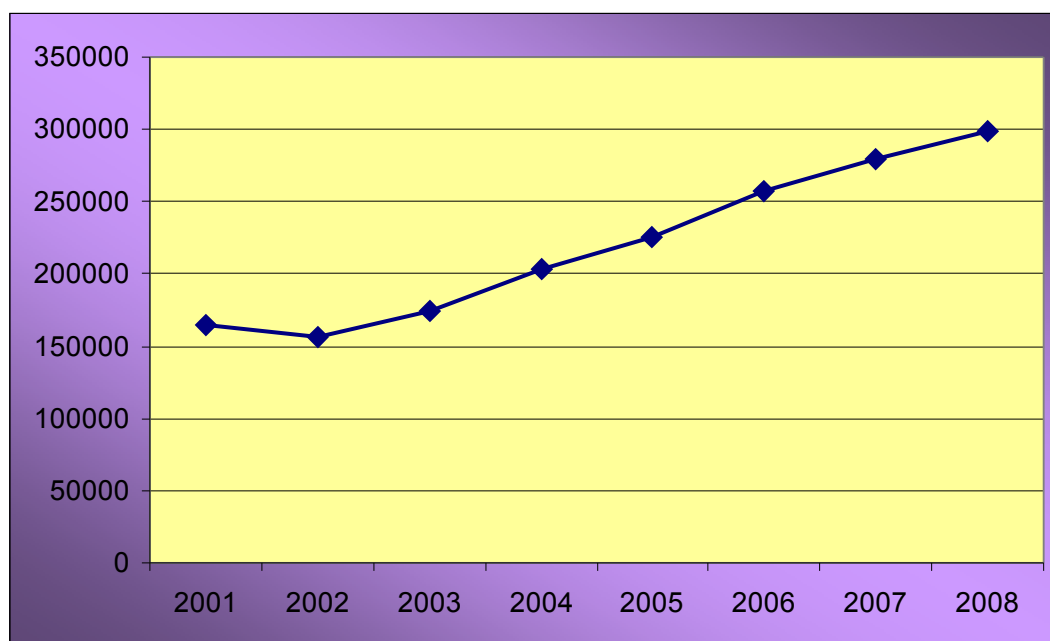
Najwięcej wpływów do maltańskiej kasy pochodzi z przyjazdów zorganizowanych. Jest to ponad 383mln Euro. Turyści indywidualni także zostawiają na Malcie znaczące kwoty pieniędzy. Na środki transportu wydali oni w sumie w 2008r. 162mln Euro, a na zakwaterowanie 125mln. Euro. Czyli odpowiednio 15% i 12% wszystkich wydatków turystów zagranicznych na Malcie. Pozostałe przychody z turystyki przyjazdowej kształtują się w kwocie ok. 370mln Euro.

ROZDZIAŁ III

III. RYNEK EMISJI TURYSTYCZNEJ

1. Wyjazdy zagraniczne Maltańczyków

Obywatele Malty, w czasach gdy byli oni mieszkańcami kolonii brytyjskiej, nie wykazywali skłonności i chęci do częstych podróży. Na wyjazdy zagraniczne decydowali się głównie ludzie majątni i mający wysoki status społeczny. Zmieniło się to w latach późniejszych, wraz z rozwojem turystyki na wyspie oraz turystyki międzynarodowej. Skłoniło to Maltańczyków do coraz częstszych wyjazdów poza granice kraju. Trzeba jednak powiedzieć, że Maltańskie Stowarzyszenie Biur Podróży w dalszym ciągu odnotowuje ok. 70% wpływów z zagranicznej turystyki przyjazdowej, a zaledwie 30% z zagranicznej turystyki wyjazdowej. Jednak mimo iż jest to jeszcze znacznie mniej, to z roku na rok liczba obywateli pragnących spędzić swój wolny czas za granicą- wzrasta. W 2008r. odnotowano prawie 300 tys wyjazdów zagranicznych Maltańczyków. W porównaniu z rokiem 2001 liczba ta zwiększyła się prawie o połowę.

Wykres nr 9- Wyjazdy Maltańczyków za granicę w latach 2001- 2008

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych NSO

Tabela nr 13- Liczba Maltańczyków wyjeżdżających za granicę w latach 2001-2008

Rok	Liczba osób
2001	164936
2002	156683
2003	174442
2004	203398
2005	224929
2006	257167
2007	279696
2008	298995

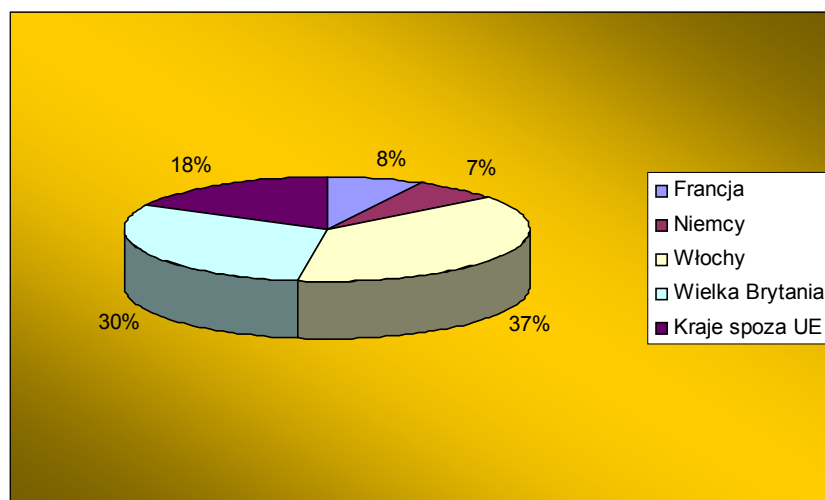
Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych NSO

2. Wyjazdy Maltańczyków według kraju przeznaczenia

Tabela nr 14- Wyjazdy Maltańczyków według kraju przeznaczenia (2008r.)

Destynacja	2007	2008	Zmiana (%) 2008/2007
UE	237.663	256.811	8,1
Francja	18.478	18.450	-0,2
Niemcy	14.467	16.815	16,2
Włochy	93.803	89.485	-4,6
Wielka Brytania	60.154	72.259	20,1
Kraje spoza UE	42.033	42.184	0,4

Źródło: The National Statistics Office

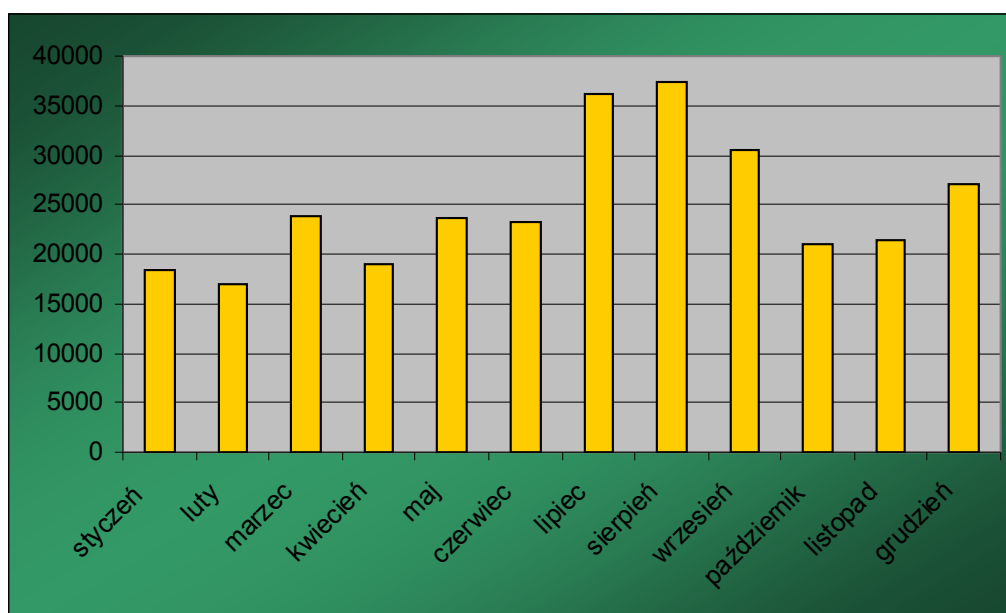
Wykres nr 10- Rozkład % wyjazdów Maltańczyków wg kraju przeznaczenia (2008r.)

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych NSO

Maltańczycy na cel swoich podróży wybierają głównie kraje Unii Europejskiej. Państwa zjednoczonej Europy w 2008r. wybrało ponad 256 tys obywateli Malty. Jest to o 8,1% więcej niż w roku poprzednim. Maltańczycy najchętniej udają się w podróż do Włoch, zwykle na blisko położoną Sycylię. W 2008r. do Italii pojechało prawie 90 tys osób, czyli 37% wszystkich wyjeżdżających. Jednakże z roku na rok ta liczba spada, ponieważ w porównaniu do roku 2007 zanotowano 4,6% spadek. Niesłabnącą popularnością cieszy się za to Wielka Brytania (72tys turystów z Malty w 2008r., czyli 30% całości wyjezdnych). Zarówno ten kraj jak i Niemcy zanotowały w 2008r. ogromny wzrost przyjazdów turystów maltańskich- było to odpowiednio 20,1% i 16,2% więcej niż w roku 2007. Coraz mniejszym zainteresowaniem cieszy się wśród maltańczyków- Francja. Poza Unię Europejską wyjechało z Malty w 2008r. ponad 42tys osób- to jest 18% wszystkich wyjeżdżających.

3. Sezonowość wyjazdów Maltańczyków

Sezonowość wyjazdów Maltańczyków na rok 2008 kształtuje się nierównomiernie. Ewidentny wzrost liczby wyjazdów można zanotować w miesiącach wakacyjnych: w lipcu (36tys osób) oraz w sierpniu (37 tys osób), a także nieznacznie mniej we wrześniu (ponad 30 tys osób). Od stycznia do czerwca wyjazdy utrzymują się mniej więcej na stałym poziomie, podobnie jest w październiku oraz w listopadzie. Jedynie grudzień jest także miesiącem chętniej wybieranym, na czas wyjazdu, przez Maltańczyków. Odnotowano w nim ponad 27 tys wyjazdów.

Wykres nr 11- Sezonowość wyjazdów Maltańczyków (2008r.)

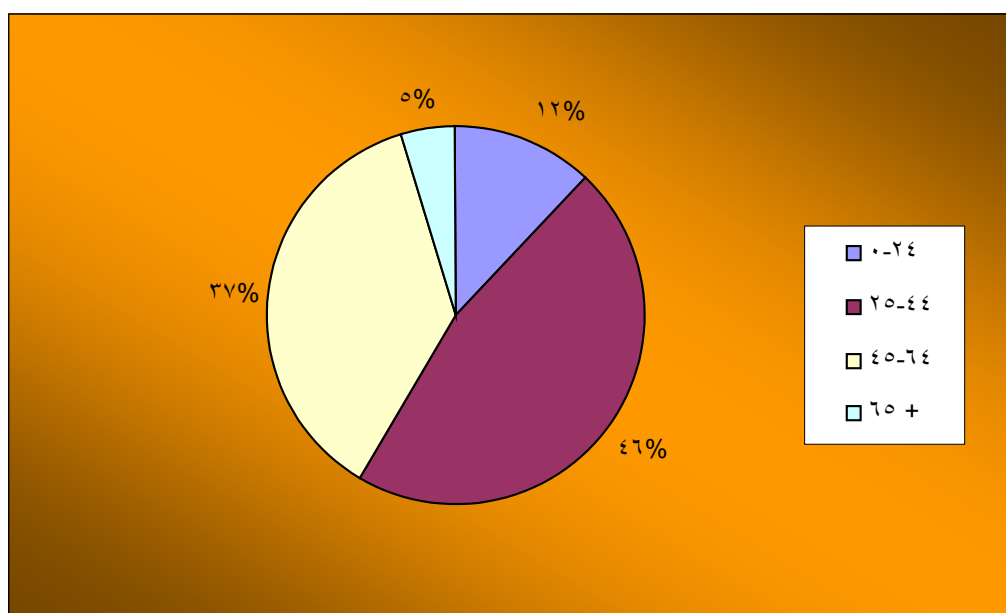
Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych NSO

4. Profil turystów wyjeżdżających z Malty

Tabela nr 15- Podział Maltańczyków wyjeżdżających z kraju według płci i wieku (2008r.)

	2007	2008	Zmiana (%) 2008/2007
Płeć turystów			
- mężczyźni	161.928	171.535	5,9
- kobiety	117.768	127.460	8,2
Wiek turystów			
- 0- 24	28.519	36.949	29,6
- 25- 44	128.661	137.340	6,7
- 45- 64	110.667	110.270	-0,4
- 65 +	11.849	14.436	21,8

Źródło: The National Statistics Office

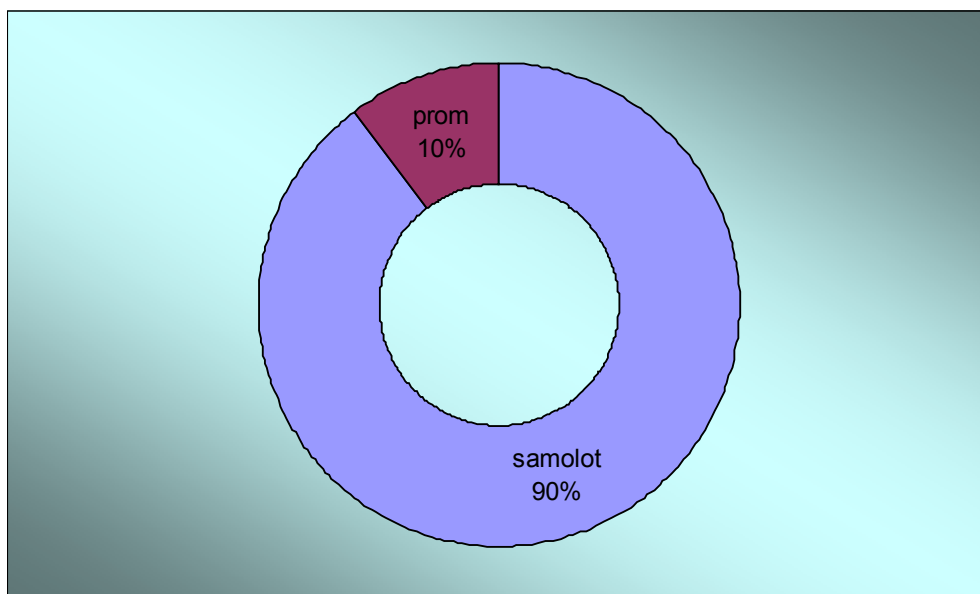
Wykres nr 12- Procentowy rozkład turystów maltańskich według przedziałów wiekowych (2008r.)

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych NSO

Wśród Maltańczyków wyjeżdżających w podróż z kraju dominują mężczyźni. W 2008r. był ich ponad 171 tys., czyli 57%. Resztę wyjeżdżających stanowiły kobiety- było ich ponad 127 tys. Przeważający przedział wiekowy wśród maltańskich podróżujących to ludzie mający od 25 do 44 lat. To 46% całości. W drugiej kolejności najchętniej wyjeżdżają ludzie w przedziale wiekowym 45-64 lata (37%), jednakże ilość ich spada. Coraz chętniej za to wyjeżdżają ludzie młodzi (poniżej 24 roku życia) oraz emeryci.

5. Środki lokomocji wykorzystywane w wyjazdach

Lokalizacja wyspy powoduje, że podobnie jak turyści przybywający na wyspę, obywatele Malty, jako środek transportu, najczęściej wybierają samolot. W 2008r. drogę powietrzną w swoich wyjazdach wybrało 267tys turystów, czyli 90% obywateli opuszczających tymczasowo kraj. Z promu skorzystało jedynie 31 tys osób, to jest jedynie 10% całości.

Wykres nr 13- Środki transportu wykorzystywane w wyjazdach Maltańczyków (2008r.)

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych NSO

Podróże zagraniczne Maltańczyków samolotem od 2004r. znacznie wzrosły. Jest to spowodowane rozwojem międzynarodowego ruchu lotniczego, w tym portów lotniczych i tanich linii lotniczych, także na Malcie. Łącznie, wydatki na podróże lotnicze w tym kraju, w 2007r. wyniosły 271mln. Euro, o prawie 70mln. Euro więcej niż w roku 2004.

Tabela nr 16- Maltańskie podróże zagraniczne samolotem

	2004	2005	2006	2007
Podróże lotnicze za granicę	203.398	200.744	224.189	246.994
Wydatki na podróże lotnicze (w mln Euro)	205,1	216,3	253,1	271,8

Źródło: The National Statistics Office

6. Wydatki na turystykę zagraniczną

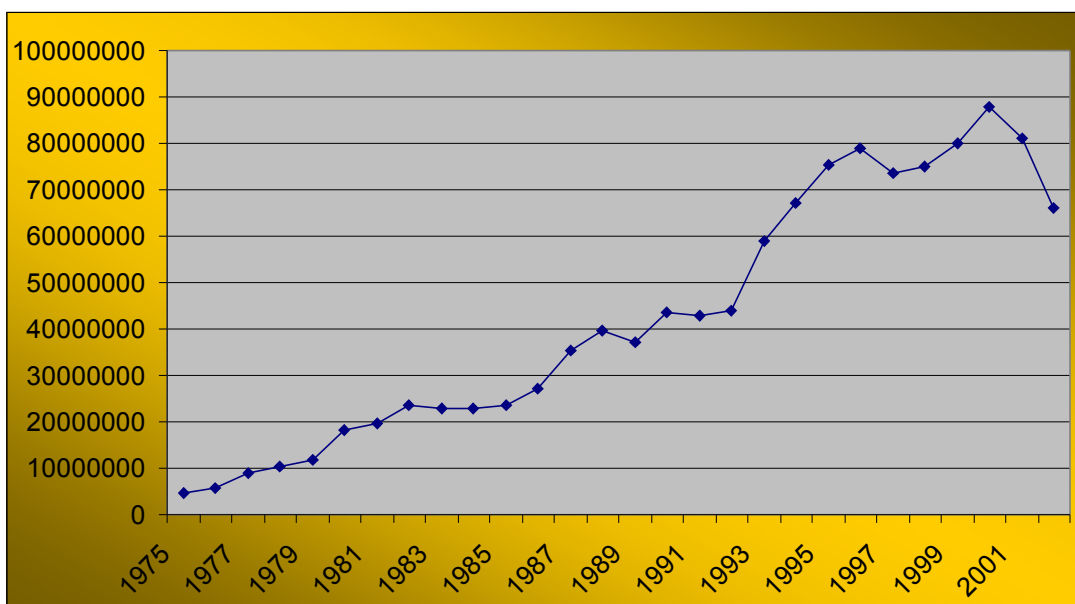
Maltańczycy, z roku na rok są skłonni wydawać coraz większą ilość pieniędzy na turystyczne wyjazdy zagraniczne. W 2002r. ich wydatki na ten cel osiągnęły 66.063.000 MLT czyli ok. 133mln. Euro. Od lat 70 utrzymywała się stała tendencja wzrostowa w wydatkach Maltańczyków na podróże zagraniczne. Jedynie po 2001r. zanotowano nagły spadek w tej dziedzinie. Było to związane z ogólnoświatowym załamaniem na rynku turystyki, spowodowanym atakami terrorystycznymi w USA. Do tej pory rekordowym rokiem był rok 2000, kiedy to Maltańczycy wydali na wyjazdy za granicę prawie 88mln MLT.

Malta ma dodatni bilans turystyczny, co oznacza, że czerpie większe dochody z turystyki, niż na nią wydaje. Wpływa to niezwykle korzystnie na maltańską gospodarkę, która jest w znacznym stopniu generowana przez sektor turystyczny w tym kraju.

Tabela nr 17- Wydatki na wyjazdy zagraniczne w latach 1990-2002 (w MLT)

Rok	Wydatki w MLT
1990	43493000
1991	42757000
1992	43932000
1993	58967000
1994	66988000
1995	75414000
1996	78902000
1997	73588000
1998	74940000
1999	80134000
2000	87971000
2001	81234000
2002	66063000

Źródło: The Naional Statistics Office

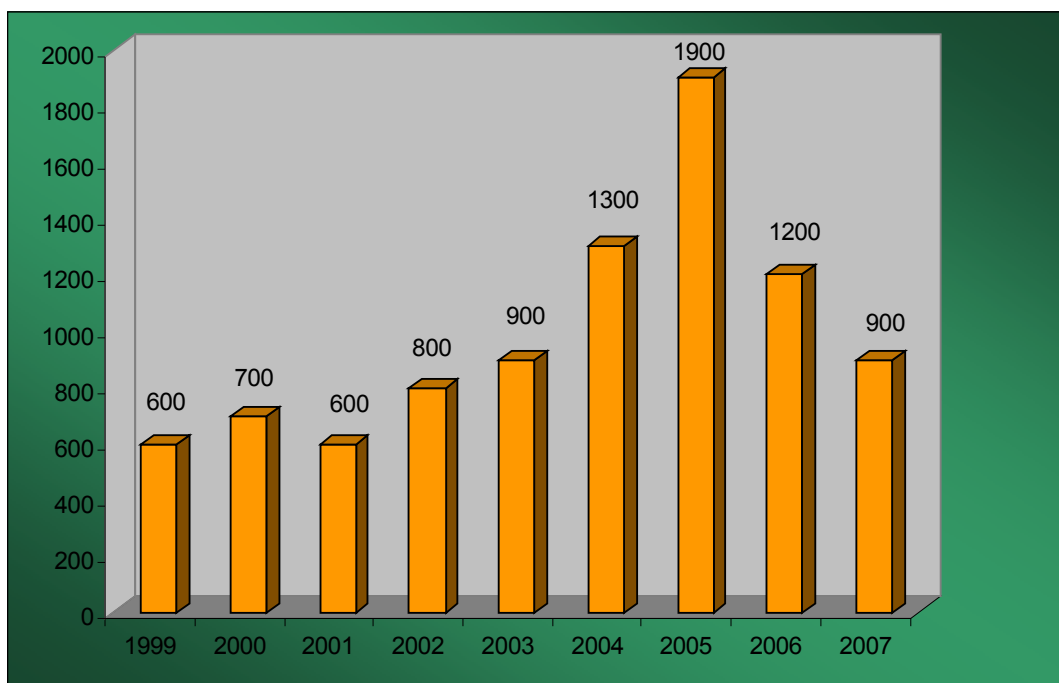

Wykres nr 14- Wydatki na turystykę zagraniczną w latach 1975- 2002 (w MLT)

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych NSO

ROZDZIAŁ IV

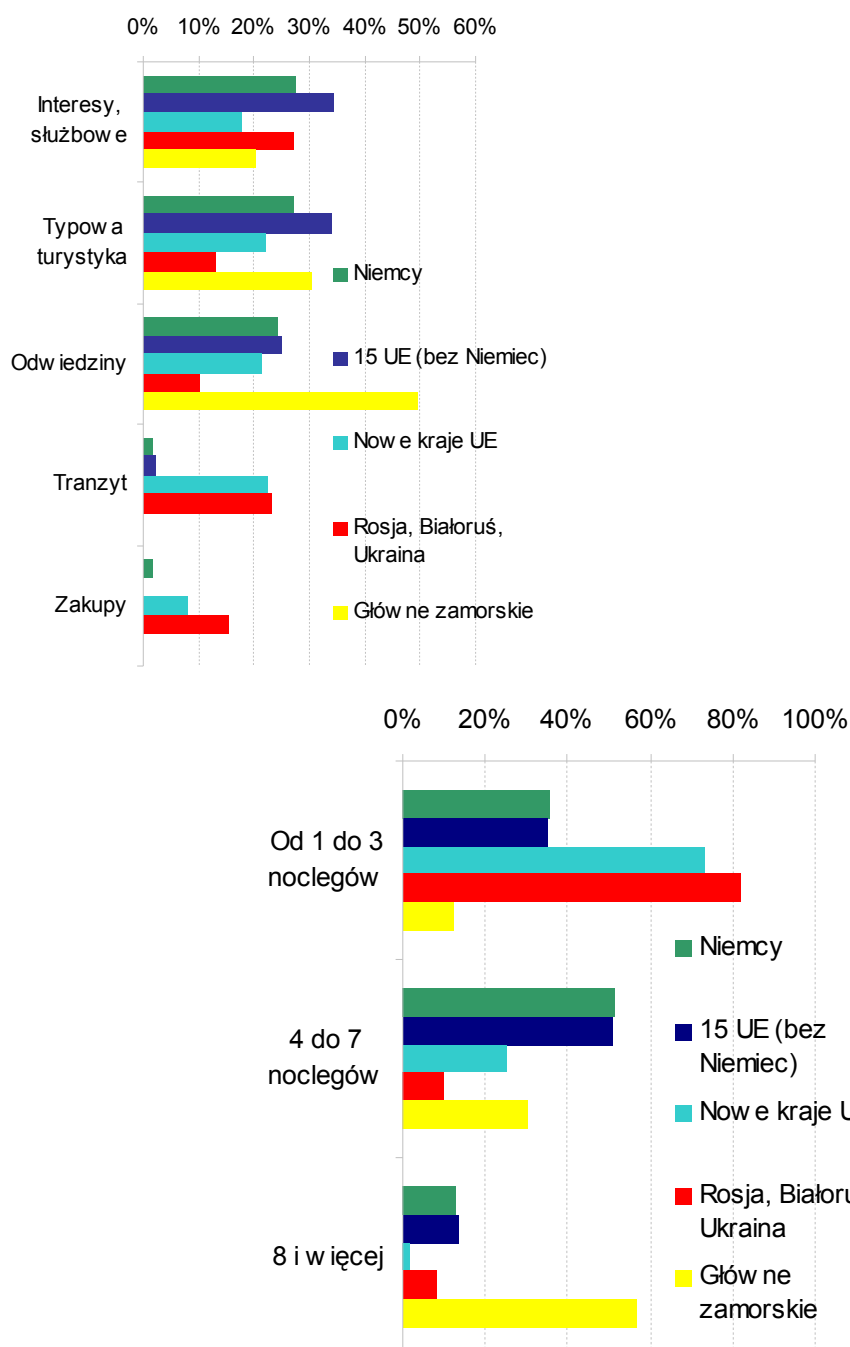
IV. ZNACZENIE RYNKU MALTAŃSKIEGO DLA POLSKI

Wykres nr 15- Przyjazdy Maltańczyków do Polski w latach 1999-2007

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Polska, wśród Maltańczyków nie przedstawia się jako atrakcyjny cel podróży. Mimo, iż przez ostatnie lata liczba podróżujących z tego kraju nieznacznie wzrosła, turyści maltańscy stanowili niewielki odsetek wszystkich turystów odwiedzających Polskę. Od 1999r. przyjazdy obywateli maltańskich do RP nieustannie wzrastały. Najwięcej Maltańczyków odwiedziło nasz kraj w 2005r.- przybyło ich wtedy 1900. Od tego momentu ich liczba znów znacząco się obniżyła i w roku 2007 stanowiła jedynie 900 osób.

Wykres nr 16- Przyjazdy turystów do Polski
według podstawowych celów pobytu (%)

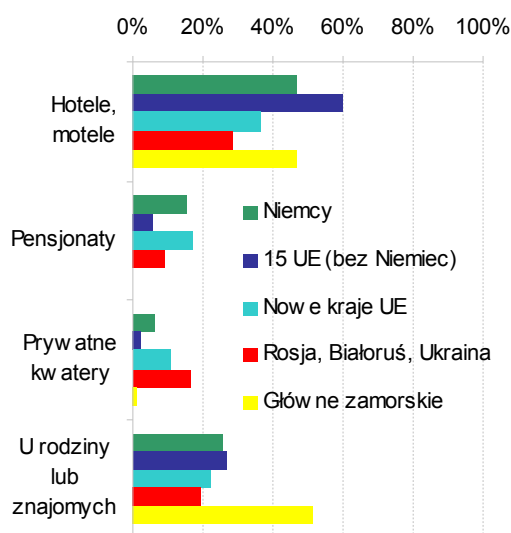
Wykres nr 17 Długość pobytu w

turystów zagranicznych

Źródło: Badania Instytutu Turystyki w 2005 r.

Maltańczycy, będący członkami nowych krajów Unii Europejskiej przyjeżdżają do Polski przede wszystkim w celach typowo turystycznych i wypoczynkowych, a także w celach biznesowych, służbowych i w interesach.

Długość pobytu obywateli Malty w Polsce jest porównywalna z długością pobytu w naszym kraju obywateli innych państw członkowskich Unii i wynosi głównie od 1 do 3 dni (to ponad 70% pobyków). Ponad 20% pobyków trwa od 4 do 7 dni.

Wykres nr 18- Głównie miejsca noclegów (%)

Źródło: Badania Instytutu Turystyki w 2005 r.

Większość z przyjezdnych do Polski nocuje w hotelach oraz motelach. Jest ich prawie 40%. Kolejnym miejscem noclegów turystów z nowych krajów Unii są domy rodziny lub znajomych- to ponad 20% przyjeżdżających. Reszta przyjezdnych nocuje w pensjonatach i kwaterach prywatnych.

Ponadto, Malta zainteresowana jest inwestycjami związanymi z Euro 2012 w Polsce, inwestycjami w branży turystycznej (przykładem jest grupa hotelowa Corinthia), jak również współpracą w branży IT i farmaceutycznej. Maltańczycy promują w naszym kraju

także swoją ofertę edukacyjną, w zakresie turystyki wypoczynkowej oraz sektory usług finansowych i gier hazardowych.

Podsumowanie

Celem niniejszej pracy było przedstawienie dokładnej analizy rynku turystycznego Malty. Atrakcyjność wyspy ujęta w wartości liczbowe i procentowe pozwoliła zobrazować zmiany zachodzące na tym obszarze na przestrzeni lat.

Informacje ogólne na temat warunków geograficznych, przyrodniczych, demograficznych, kulturowych, historycznych i gospodarczych, a także analiza ośrodków koncentracji ruchu turystycznego i dostępności komunikacyjnej pozwoliły określić potencjał Malty, jako państwa interesującego i przyciągającego turystów.

Kraj ten, będący niewielkim wycinkiem regionu Europy Południowej, jest za razem jego istotną częścią, generującą wysokie dochody, mimo swojej niewielkiej powierzchni.

Rynek recepcji turystycznej jest doskonale rozwinięty, a co za tym idzie przynosi profity pozwalające na dalszą ewolucję tego segmentu. Coraz więcej turystów postrzega ten kraj jako wart zwiedzenia, mający rzesze atrakcji i posiadający znakomitą infrastrukturę do przyjmowania gości z całego świata.

Rynek emisji, mimo iż znacznie uboższy, szczególnie w zakresie turystyki krajowej, jest elementem równie znaczącym. Maltańczycy podróżują coraz częściej, korzystają z różnych środków transportu czy obiektów zakwaterowania i z roku na rok wydają coraz więcej na turystykę.

Powiązania turystyczne rynku maltańskiego z polskim są w dalszym ciągu niewielkie, mimo przystąpienia oby dwu krajów do struktury Unii Europejskiej. Jest to

wynikiem niedostatecznej reklamy i promocji turystycznej tych państw przez ich rządy i organizacje zajmujące się tą tematyką, a także brakiem odpowiednich połączeń komunikacyjnych z tym regionem. Jednocześnie, Polska również nie jest destynacją preferowaną przez obywateli Malty.

Powyższa analiza pozwala stwierdzić, iż mimo ogromnych postępów, jakie dokonały się w maltańskim rynku turystycznym przez ostatnie lata, są jeszcze dziedziny, które warte są należytej uwagi w celu dokonania koniecznych zmian, mogących przynieść maltańskiej turystyce pożądane korzyści.

Wyrażam zgodę na opublikowanie wykonanego przeze mnie projektu na stronie AWF Kraków. Oświadczam, że został on wykonany zgodnie zobowiązującymi zasadami i nie narusza niczych praw autorskich.

SPIS ZDJĘĆ, OBRAZÓW, TABEL I WYKRESÓW

OBRAZY:

Obraz nr 1- Mapa Malty

Obraz nr 2- Mapa Europy z oznaczoną lokalizacją Malty

Obraz nr 3- Podział administracyjny Malty

Obraz nr 4- Krzyż maltański

TABELE:

Tabela nr 1- Średni roczne opady i temperatury na wyspie

Tabela nr 2- Informacje demograficzne

Tabela nr 3- Święta państwowe na Malcie

Tabela nr 4- Lisa odpustów na Malcie (Według nazwy miejscowości)

Tabela nr 5- Przyjazdy turystów zagranicznych do krajów europejskich

Tabela nr 6- Wpływy z turystyki międzynarodowej w Europie (w mld USD)

Tabela nr 7- Liczba przyjazdów na Maltę w latach 1980-2007

Tabela nr 8- Kraj pochodzenia i liczba turystów odwiedzających Maltę (lata 2004-2007)

Tabela nr 9- Podział turystów przyjeżdżających na Maltę według płci i wieku (2006-2008)

Tabela nr 10- Długość pobytu turystów na Malcie (2006-2008r.)

Tabela nr 11- Rodzaje zakwaterowania turystów na Malcie (2007-2008r.)

Tabela nr 12- Przychody z turystyki przyjazdowej w mln Euro (2008r.)

Tabela nr 13- Liczba Maltańczyków wyjeżdżających za granicę w latach 2001-2008
Tabela nr 14- Wyjazdy Maltańczyków według kraju przeznaczenia (2008r.)
Tabela nr 15- Podział Maltańczyków wyjeżdżających z kraju według płci i wieku (2008r.)
Tabela nr 16- Maltańskie podróże zagraniczne samolotem
Tabela nr 17- Wydatki na wyjazdy zagraniczne w latach 1990-2002 (w MLT)

ZDJĘCIA:

Zdjęcie nr 1- Maltańska kuchnia
Zdjęcie nr 2- Festa na Malcie
Zdjęcie nr 3- Panorama Valletty
Zdjęcie nr 4- Katedra Św. Jana
Zdjęcie nr 5- Katakumby Św. Pawła w mieście Rabat
Zdjęcie nr 6- Mosta, Rotunda Wniebowzięcia NMP
Zdjęcie nr 7- Widok na Mdinę
Zdjęcie nr 8- Comino, Błękitna Laguna
Zdjęcie nr 9- Gozo, Lazurowe Okno
Zdjęcie nr 10- Panorama Archipelagu Maltańskiego
Zdjęcie nr 11- Łódź maltańska
Zdjęcie nr 12- Mnajdra, megalityczna świątynia
Zdjęcie nr 13- Lotnisko na Malcie

WYKRESY:

Wykres nr 1- Liczba przyjazdów turystów do Europy Południowej w latach 1995-2007
Wykres nr 2- Przyjazdy turystów na Malte w latach 1980-2007
Wykres nr 3- Procentowy rozkład przyjazdów turystów na Malte, według kraju pochodzenia (2007r.)
Wykres nr 4- Sezonowość przyjazdów na Malte w latach 2007-2008
Wykres nr 5- Najchętniej wybierane przez turystów miejscowości turystyczne (2005r.)
Wykres nr 6- Cele przyjazdów na Malte (2008r.)
Wykres nr 7- Środki transportu wykorzystywane w podróżach na Malte (2008r.)
Wykres nr 8- struktura wydatków według kraju pochodzenia turystów (w mln Euro) 2008r.
Wykres nr 9- Wyjazdy Maltańczyków za granicę w latach 2001- 2008
Wykres nr 10- Procentowy rozkład wyjazdów maltańczyków według kraju przeznaczenia (2008r.)

- Wykres nr 11- Sezonowość wyjazdów Maltańczyków (2008r.)
- Wykres nr 12- Procentowy rozkład turystów maltańskich według przedziałów wiekowych
- Wykres nr 13- Środki transportu wykorzystywane w wyjazdach Maltańczyków (2008r.)
- Wykres nr 14- Wydatki na turystykę zagraniczną w latach 1975- 2002 (w MLT)
- Wykres nr 15- Przyjazdy Maltańczyków do Polski w latach 1999-2007
- Wykres nr 16- Przyjazdy turystów do Polski według podstawowych celów pobytu (%)
- Wykres nr17- Długość pobytu w Polsce turystów zagranicznych
- Wykres nr 18- Główne miejsca noclegów (%)

BIBLIOGRAFIA

1. Praca zbiorowa pod red. Józefa Szafarskiego, *Słownik Geografii Świata, Tom 1*, Wiedza Powszechna, Warszawa 1977
2. Praca zbiorowa pod red. Józefa Łaptosa, *Historia małych krajów Europy*, Wrocław 2002
3. Kruczek Z., Sacha S., *Europa. Geografia Turystyczna*, Proksenia, Kraków 2003
4. Klaus Botig, *Malta i Gozo*, Marco Polo, 2004
5. Ławecki Tomasz, *Podróż po krajach Unii Europejskiej*, Świat Książki, 2004
6. www.moja-malta.pl
7. www.nso.gov.mt
8. www.mta.com.mt
9. www.turystyka.gazeta.pl
10. www.pl.wikipedia.org
11. www.visitmalta.com
12. www.prus.pl
13. www.albionhouse.com.pl
14. www.wakacje.pl
15. www.intur.com.pl
16. www.rcie.rzeszow.pl